

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 petič a 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inzerati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklicji beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravišтво: Knaflcova ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poštnina plačana v gotovini.

Sforza o avstrijskem problemu

Bivši italijanski zunanji minister in poslanik conte Sforza piše o današnji in bodoči Avstriji v milanskem »Corriere della Sera«:

Najprej misli, da se v svetu Društva narodov, ki se je sestel v Ženevi, kakor tudi med odgovornimi ministri, ki so prišli skoro iz vseh evropskih prestolic, tudi to pot ne bo govorilo resno o Avstriji. Specialista Layton in Rist podata svoja poročila in nekaj se gotovo določi, toda to bodo le začasne resolucije.

Nato se člankar obrne k priključitvi, o kateri se toliko ugaiba. Treba pogledati čustva in interese, ki se gibljejo okoli nje. Avstrijska vlada je pripravila proračunki načrt za 1926. ki kaže sigurno ravnotežje na bazi 600 milijonov zlatih kron izdatkov. Ukinitveno so ministri, odušeni tisoči uradnikov in državna podjetja so izročena privatni industriji. Ako bi bili avstrijski ministri tako prepričani o usodi priključitve, bi si gotovo ne nakopavali toliko sovražstva nase. Tako pa so šli v Ženevo zadovoljni z izvršenim delom, da poročajo v Društvo narodov in poskrbe za novo zaupanje v možnost življenja avstrijske države.

Imenom »Oesterr. deutscher Volksbund« je govoril za potrebo unije predsednik nemškega parlamenta Loebe, ko se je vračal iz Marsilie, pa zelo umerjeno. Realizacija združitve se pričakuje le od mirne Evrope in pot do združitve vodi skozi Društvo narodov. Seip je na katoliškem shodu izjavil, da katoliški Avstriji in Nemčiji ne smejo izgubiti izpred sebe kulturne enote nemškega naroda in skupnosti dolžnosti, ne da bi se pri tem pretirano uvaževale politične meje. Čez teden dni po manifestaciji za združitve je bil na Dunaju Conradov pogreb z vencji »cesarice« Zite in to je učinkovalo bolj kakor Loebejev govor.

Dawesov načrt je dvignil Nemčijo in priključitev je prišla v modo. Delavci so za priključitev, ker vedo, da so nemški delovni zakoni najboljši na svetu. Tudi uradniki so za priključitev, ker se jim tudi široko službeno polje. Intelektualna buržuazija in profesionalisti se nagibajo h priključitvi, toda brez volje in sile za razvijanje kake politične akcije. »Visokorodnik«, veliki aristokrat je gorenje in spodbuje Avstrije, ne izražajo več političnih idej, marveč so se umaknili v svoje gradove, gotovo pa je, da ne ljubijo priključitve. Ne marajo je tudi kmetje, ki tvorijo velik del Avstrije. Kaj mislijo industrialci, je najtežje reči. Sforza misli, da so bili po večini nasprotni iz strahu, da postanejo sužnji kartelov in da se sedaj manj plašijo pred priključitvijo, odkar so se pojavili neki roudni zgledi, kakor Stinnesov pomol. Danes se lahko reče, da bi bila neka večina za priključitev iz materialnih vzrokov, s katerimi se mešajo idealni motivi. Mislijo pač, da slabše kakor je ne more biti, bogati in z nova močni bratje vcepiljo občudovanje in na prepovedan sad je priključitev. Tisti nikdar, ki je treščil na priključitev iz strani versailleske pogodbe, je eden izmed psiholoških zmot onega dokumenta in one dobe...

Sforza misli, da ima Avstrija v sebi potrebno življenjsko moč, kadar jo pozna, na ve, da se bo nadaljevala kampanja za priključitev, toda le bolj afirmativno, govorilo se bo o tem, mislijo na to pa manj. Po njegovem mnenju problem priključitve Avstrije k Nemčiji ni med neposrednimi problemi evropske politike in da se bavilo z njim več kakor je potreba, ter se razvema zani, naj si bo tudi z dobro vero, taki, ki se varajo z mislijo, da je v interesu njihovih dežel, držati stanje psihološke napetosti, ki odvrča atmosfero pravega miru. Dobilo se ljudje, ki mečajo interese domovine z onimi prehodnimi in tudi s slabimi razumljivimi interesi kaste. Ako industrijski problem ni neposreden, treba toliko bolj sodelavati s srčnim duhom za življenje in dobrobit dežele, proti kateri nimajo Italijani nobene mržnje — toda, ako bi stari Rim naj imel postati zopet sredščje intriga za rekonstrukcijo katerekolik obnovljene Avstro-Ogrske, potem Italijanci narod ne bo dvomil o tem, da je boljše vse, kakor na smrti in škoda videni, da je v vsajenjem čenrav priključitve neodnanske monarhije padla na samo ime zgodovinske slave ona zmaga pri Plavi, prva v vrsti končnih zmag an'ante, ki je bila občudovanja vredna sad slozje in svobodne narodove volje.

Sforza ne mara ob Dunavu državne tvorbe ki bi spominjala na Avstro-

Svetozar Pribečević o politiki SDS

Sijajen shod SDS v Bihaču. — Pribečević o dr. Tomljenoviću. Razmerje SDS napram radikalni stranki.

— Beograd, 15. septembra. (Izv.) Svetozar Pribečević je v nedeljo došel v Bihač iz Petrovega sela v Liki. Seljaki so mu ob tej priliki priredili svečan sprejem. Zvečer je imel v hotelu »Central« v Bihaču kratko posvetovanje, ki se ga je udeležilo nad 300 pristašev SDS. Po tem posvetovanju so mu navdušeni pristaši priredili serenado. V nedeljo dopoldne je imel velik shod v Bihaču, ki se ga je udeležilo nad 2000 pristašev. Razen Pribečevića so govorili tudi posl. Gligorije Božević, general v p. Voja Živanović in bivši poslanik Paja Obradović. Po zborovanju je navdušeno občinstvo med viharnimi ovacijami odneslo Svetozarja Pribečevića na ramenih v hotel.

Vaš dopisnik se je razgovarjal s Pribečevićem, ki mu je izjavil, da je izredno zadovoljen s svojimi uspehi v Liki in da se navdušenje tamošnjega prebivalstva za načela in delo SDS ne more popisati. Glede odprtega pisma, ki ga je objavil v nedeljo dr. Tomljenović v »Jutranjem Listu« je izjavil, da ne misli odgovarjati na pisma skrajnih politikov, ki jih je dvignil iz njihove niževosti in ki padajo potem, ko so zapustili načela državnega in narodnega edin-

stva, zopet v svojo prejšnjo niževost. Trditve dr. Tomljenovića, da je svoječasno svetoval, naj se udeleži večerje pri Tiszi, je označil Pribečević kot navadno laž.

Pisanje »Samouprave« o dogodku v Gračcu je označil kot škandalozno zlasti, ker trdi ta list, da seje mržnjo med Srbe in Hrvate. Pribečević je dejal: »Mržnjo sejem torej jaz, ki učim narod edinstva in ne oni, ki so govorili ljudem: Ako ste Srbi pojdite v Srbijo. Meni je to prav, ker bodo vsaj prečasnjski Srbi spoznali, kaj so radikalni.« Na vesti, da pri občinskih volitvah samostojni demokrati postavljajo z radikali skupne liste, je Pribečević izjavil, da to najodločnejše obsoja in da poziva vse samostojne demokrate, naj nikjer ne nastopajo skupno z radikali. Kdor glavoje z radikali, stori isto, kakor da bi glasoval za radičevce. Samostojni demokrati niso za to tu, da bi radikalom reševali občine iz radičevskih rok. Oni morajo povsod voditi samostojno politiko učvrstiti med narodom svojo ideologijo in organizacije, da postanejo močna državna stranka, ki bo lahko uveljavljala svoj vpliv.

Stjepan Radić za revizijo ustave

Radić o sporazumu in političnih ciljih svoje stranke.

— Pariz, 15. sept. List »L'Europe Nouvelle« objavlja obširno izjavo Stjepana Radića, kako je došlo do sporazuma z radikalno stranko in kakšno politiko zasleduje HSS. Končno se bavi tudi z zunanje-političnimi odnosi ter vprašanji narodnostnih manjšin.

V svoji izjavi naglašja definitivni značaj sklenjenega sporazuma med radikalno stranko in HSS. Med drugim naglašja, da je bilo stališče Hrvatov ugodno za federativno državo. Vedeli pa so dobro, da so Srbi in Pašić nasprotniki federalizma ne radi njegove hrvatske koncepcije, temveč zato, ker restringira suverenost države, ki je Pašiću nad vse. Po pojmovanju Pašićevem obsega ta suverenost unitarizem in relativno centralizacijo, med ko je bil njegov stranki seljaški narod nad vse. To je bil tudi povod, zakaj so Hrvati takoj dušili v harmonijo s povojno ideologijo, s pacifizmom mednarodnega značaja, z decentralizacijo v notranjih zadevah. Nkdar pa niso hoteli imeti avtonomije s separatističnim ciljem. Hoteli so samo ustvariti novo ustavo, toda ne v duhu, ki bi bil sovražen Srbom, Pašić ni hotel sprejeti tega stališča, ker je smatral, da bi mogla revizija ustave omajati solidnost države.

V tem je bila temeljna razlika. Kljub temu pa so imele obe strani skupno podlago socijalnega značaja, ker je tudi radikalna stranka seljaška stranka, listi značaja seljaške stranke je bil vzrok, da so Hrvati sprejeli republikanski ideal, s katerim so se borili proti inozemskemu vplivu, da so mogli v Hrvatski eliminirati vpliv habsburškega monarhizma. To republikanstvo pa je bilo samo oblika, vsebina mu je bila seljaška demokracija, stremenje za mirom, Pašić je hotel imeti sigurnost, Stjepan Radić pa mir. Iz tega sledi, da imajo Srbi in Hrvati iste ideale in iste skrb, Pašić hoče imeti močan narod, ki bi se naslanjal na velike zaveznike. To je logično in potrebno. Da pa je narod lahko močan, mora biti zadovoljen, Srbska politika je politika državnega razvoja, ki jo je treba izpopolniti s politiko socijalne solidarnosti, pravice in svobode, kakršna je politika HSS. Ko so Srbi in Hrvati ugotovili, da streme za istimi cilji, so poiskali metodo za skupno doseg te ciljev.

Ta metoda se je ponudila samo od sebe in predstavljala sodelovanje v javnem življenju. Potrebno je bilo, da HSS prevzame tudi odgovornost za oblast. Stranka, ki predstavlja narod, in HSS predstavlja skoraj ves hrvatski narod, se ne sme omejit na politiko opozicije. To je vloga male sku-

pine, ne pa stranke, ki ima milijone seljakov za seboj. Bilo je torej potrebno poskati pot do oblasti. Te poti ni bilo drugače najti kakor s sprejetjem vidovdanske ustave. Zato je bilo zadostno, da odnehamo od trdovratne zahteve, naj se takoj revidira ustava.

Ne trdimo, da v ustavi ni določb, ki bi jih ne bilo treba izpremeniti. Smatramo pa, da so te izpremembe stvar prireke, ne stvar programatične ideologije. To izkušnjo moremo doseči edinele na oblasti, ki nam more omogočiti izpopolnitev psihološke metode z empirično. Mi bomo revidirali ustavo — čez leto dni, čez tri leta, rok ni važen, toda na praktični podlagi izkušnje. Predvsem pa mislimo izpopolniti parlamentarizem, ki mora biti izraz narodnih stremeljenj in potreb. Te potrebe obstoje v glavnem v ureditvi prometa med jadranskimi lukami, med Primorjem in zaledjem ter med Jadranom in Donavo, nadalje v zboljšanju fiskalnega režima ne samo z upravnega stališča, temveč s stališča razdelitve davčnih obremenitev napram proračunskim zahtevam. Želimo produktivni proračun. Produktivni so tudi vojni stroški, ako nas tako oborožujejo, da jamčijo našo varnost. To nima ničesar skupnega z militarizmom. Nadalje je potrebna izpopolnitev parlamentarne ustroja v smeri ojačenja narodne suverenosti. Stjepan Radić je izjavil, da je navedena v glavnem vsebina sporazuma, ki ga je sklenila HSS z radikalno stranko. Za tem govori v svoji izjavi tudi o delu Zveze narodov ter se izjavlja kot absolutni pristaž ženevskega protokola.

SPOR MED DR. STRANSKIM IN DR. KRAMAREM

— Praga, 15. septembra. Senator dr. Adolf Stranek, ki je z več uglednimi člani izstopil iz narodne demokratske stranke, je objavil na dr. Kramarja odprto pismo, v katerem navaja vzroke svojega izstopa iz stranke. Kot glavni vzrok navaja njegovo samovoljno postopanje v vodstvu stranke. Očita mu, da mu je služil kot edino sredstvo za strankino agitacijo in propagando osebnih krt, vsled česar je tako daleč prišlo, da je narod našel poznal dr. Kramarja, ne pa dr. Kramarja naroda. Nadalje očita dr. Stranku, da Kramarja njegove napade na predsednika dr. Masaryka in njegovo nehalnost napram zaslužnim strankinim pristašem kakor n. p. napram dr. Englišu.

Spodarskega življenja Avstrije in s strani Društva narodov se nabraže prične akcija v to smer pri sosedih. Sodi se, da ne bo lahka, ker zadene na zapleten kompleks vprašanj, ki segajo v svojih učinkih daleč preko Avstrije, toda ako odrada propaganda za priključitev in se zatre misel na kako avstro-ogrsko obnovitev, se bo pač dalo govoriti pri sosedih, toda je s polnim varovanjem njihovih interesov in bodočih nastavov.

Gospodarska obnova Avstrije

Izjave delegatov nasledstvenih držav.

— Ženeva, 15. septembra. Pododbor gospodarskega komiteja, ki mu je poverjena proučitev obnove avstrijskega gospodarstva, bo izpopolnjena z delegatom Nemčije in zastopniki drugih držav, predvsem nasledstvenih držav. Pritegnjena bosta tudi eksperti Rist in Layton. Po prvih pripravah se sestane ta pododbor bržkone v jeseni k posvetovanju, da poroča Zvezi narodov in stavi ob tej priliki že gotove predloge.

V drugi komisiji Zveze narodov je včeraj popoldne francoski delegat Louchet napovedal, da bo danes dopoldne staval na zborovanju Zveze narodov prijavljeni predlog francoske vlade o takojšnji proizvodnji gospodarskega položaja v Madžarski in v sosednih državah.

Komisija se je bavila nato na podlagi poročila avstrijskega zunanjega ministra dr. Mataja in generalnega komisarja dr. Zimmermanna z gospodarskim in finančnim položajem Avstrije.

Italijanski delegat Scialoja je izrazil mnenje, da ima možnost zopetne uvedbe kontrole za Avstrijo to prednost, da bo lažje dobila posojila na daljši rok. Iz poročil pa je poleg tega razvidno, da je gospodarski položaj Avstrije zadostno zavarovan in da je avstrijski proračun popolnoma stabiliziran.

Češkoslovaški delegat Veverka je čestital avstrijski delegaciji k uspehu, kakor tudi Zvezi narodov, ki ima sedaj samo še preiskati, s kakimi posebnimi sredstvi se more nadaljevati gospodarski razvoj Avstrije.

Francoski delegat Plaisant je izrazil svoje zadovoljstvo, ker bo v kratkem

Novo železnice

— Beograd, 15. septembra. (Izv.) V zadnjem času zanima gospodarske kroge vprašanje železniških prog. Nadaljeje se zgrajde novih železnih Stip — Kočana, Niš — Prokuplje, v najkrajšem času se imajo pričeti dela na progi Beograd — Ohrenovac z normalno traso in ozkim tirom. V zvezi s to ozkoirno zvezo Beograda z morjem se ima izvršiti predor na Ivan-planini. — Proga Niš — Prokuplje se bo nadaljevala proti Merdarim in zanočela se bodo tudi dela na progi Kragujevac — Kraljevo — Raška. Gospodarski krogi so mnenja, da bi bilo potrebno resno misliti na zgradbo unske proge. Ta proga na bosansko - hrvatskem ozemlju bi bila največja pomena za vzhodne kraje naše države. Znatno pa bi tudi skrajšala oddaljenost Beograda od morja. Nova proga bi pomenjala za Beograd za 200 km krašje pot, ker bi znašala oddaljenost iz Beograda do Splita samo 680 km, med tem ko je sedanja proga Beograd — Split dolga 870 km. Beograd bi bil v tem slučaju enako oddaljen od Splita, Sušaka in Soluna. Gospodarski krogi so mnenja, da se mora to upoštevati pri sklenanju eventualnega novega investicijskega posojila, v čegar program bi poleg jadranske proge na Kotor morala priti tudi unska proga.

NAPAD ARABCEV NA POTNIKE V SIRIJI

— Berlin, 15. septembra. Iz Bagdada poročajo, da je 11 avtomobilov s 60 potniki, med katerimi sta bila tudi ameriški finančni strokovnjak Pershing ter ravnatelj češke petrolejske družbe, napadla na poti iz Damaska v Bagdad 100 Beduinov na konjih, in sicer kakih 90 milj vzhodno od Damaska. Napad so Beduini izvršili kljub temu, da so avtomobilno karavano spremljali 2 francoska tanka s strojnimi puškami in dva tovorna avtomobila z arabskimi vojaki. Prišlo je do ogorčenega boja, po katerem so Beduini pobegnili. Ranjena sta bila francoski letalski poročnik in poveljnik francoskega oddelka. Zadnji je baje kmalu nato umrl. Potniki so se ponoči vrnili v Damask.

USPEH NAŠE DELEGACIJE V ŽENEVI

— Ženeva, 14. septembra. (Izv.) Na seji komiteja za hiženo so protestirali delegati Anglije in dominijonov proti prevelikim kreditom in zahtevali zmanjšanje stroškov. V imenu jugoslovenske delegacije je govoril Avramović, ki se je zahvalil Angležem za desedane uspehe ter naglašal, da se mora krediti vzdržati na dosedanjih višini, zlasti pa krediti za osebe, ki se borijo proti materiji. Komisija je sprejela predlog našega delegata Avramovića in odobrila kredite, od katerih je za kraje v južni Srbiji in Dalmaciji važna zlasti postavka za pobijanje malarije.

kontrola nad Avstrijo popolnoma ukinjena, kakor je napovedal ministrski predsednik Painlevé. Izrazil je upanje, da je zaupanje v avstrijsko vladu upravičeno in da bo znala ukreniti potrebne korake za notranjo kontrolo v popolni neodvisnosti.

Jugoslovenski delegat Avramović je omenil zaključitev trgovinske pogodbe med Jugoslavijo in Avstrijo ter izjavil, da bo njegova vlada postopala napram Avstriji vedno po načelu, živeti in dati živeti.

Nato je bila soglasno sprejeta resolucija, ki jo je predložil poročevalec Michellet (Norveška). Pri utemeljevanju resolucije je naglašal, da je potrebno se izogniti nenadni odpravi kontrole, da se ne povzroči nobeno vznemirjenje med upniki Avstrije. Zato se je v popolnem soglasju z avstrijsko vladu sklenilo, stopnja ukiniti kontrolo. Po glasovanju o proračunu za l. 1926 in proračunskem zaključku za l. 1925, ki se bo vršilo maja ali junija l. 1926, se bo končala kontrola generalnega komisarja. Avstrijski parlament ima ustvariti zakonite pogoje za nadaljevanje funkcije inozemskega svetovaleca avstrijske Narodne banke tekom nadaljnjih treh let, kakor tudi za ustvaritev možnosti, da more Zveza narodov tekom 10 let obnoviti s tričetrtinsko večino kontrolo, ako v bodoče ne bodo zapljenjeni dohodki zadostovali za pokritje obrestovanja oziroma, ako bo ravnotežje avstrijskega proračuna resno ogroženo. Vzrok za te ukrepe, ki se imajo predlagati v avstrijskem parlamentu, tiči v tem, da se mora v inozemstvu ohraniti zaupanje v gospodarski položaj Avstrije tudi po odpravi kontrole. Poročevalec je končno izrazil željo, da bo preiskava v gospodarskem komiteju dosegla pozitivne rezultate. Resolucija izreka končno zadovoljenje nad uspehom sanacije in ugotavlja, da se sanacija približuje svojemu zaključku, ter izraza upanje, da bo mogoče izvesti pogoje za odpravo kontrole.

Borzna poročila.

Ljubljanski borza.

LESNI TRG
Deske pod mero 20, 25 in 30 mm, fco meja: denar 495; testoni monte od 10—30 cm, fco meja: denar 550; bukovo ogile la, fco meja, 1 vagon: denar 87.50, blago 87.50 zaključek 87.50; bukova drva, 1 m dolžine, fco meja, 2 vagona: denar 23.50, blago 23.50 zaključek 23.50. — **Ekskuzivna prodaja.** — Remeljni II. in III. vrsta po predloženi not, fco skladišče Lesce, 1 vagon: denar 425, blago 425, zaključek 425.

ZITNI TRG

Koruza slavonska, par. Ljubljana: denar 200, blago 215; laneno seme la, fco Ljubljana: denar 540; fižol mandalon, fco Postojna trs, 2 vagona: denar 350, blago 350, zaključek 350.

EFEKTI

7% inv. pos. iz leta 1921: denar 80, Celjska posojilnica d. d.: denar 201, blago 205; Ljubljanska kreditna banka: denar 225, blago 240; Merkantilna banka: denar 101, blago 101, zaključek 101; Prva hrvatska stedionica: denar 930, blago 950; Kreditni zavod: denar 175, blago 185; Strojne tovarne in livarne: denar 90; Trboveljska premogokopna družba: denar 375, blago 390; Nihag d. d.: denar 34; Združene papirnice: denar 120; Stavbena družba d. d. Ljubljana: denar 165, blago 180; 4 1/2% kom. zad. dež. banke: denar 20, blago 25.

Zagrebska borza.

Dne 15. septembra. Sprejeto ob 13.
Devize: Curih 10.80—10.88, Praga 165.48—167.48, Newyork 55.73—56.33, London 271.22—273.22, Trst 231.91—234.31, Berlin 13.30—13.40, Valute: dolar 55.025—56.625.

EFEKTI

70dst. inv. pos. 1921 77.50, 2 in pol odst. drž. renta za rat. štetu. 332—333, Ljublj. kred 230, Hrv. eskomptna banka 134—135, Kreditna banka, Zagreb 132—134, Hipotekarna banka 72—73, Jugobanka 116—116.50, Praštedionica 960—965, Slavonska banka 65—66, Eksploatacija 48—50, Drava d. d. Osijek 210, Sečerača, Osijek 500—505, Isis d. d. 66, Nihag 140, Gutman 420, Slaveks 160, Slavonija 51—51.50, Trboveljska 375—385, Union, paromlin 420, Vevče 125.

Inozemske borze.

— Curih, 15. sept. Borza: Beograd 9.225 London 25.12, Pariz 24.45, Newyork 518.20, Milan 21.40, Dunaj 0.007305
— Trst, 15. sept. Predborza: Beograd 43.375, Pariz 114.35, London 117.80, Newyork 24.80, Curih 406, Praga 72, Dunaj 0.0345.

Jos. Gortčar:

Širom Azije

Mersina, dne 18. avgusta.

Dragi prijatelji, upam, da si dobili moja dva prva pisma, v katerih sem ti skušal opisati Brusio in Angoro. Včeraj sem prispel v Mersino, danes grem v starodavni Tarsus (apostola Pavla, če se ne motim) jutri v Adano in potem v Ghazi Aintab in še dalje na istok.

Vsakokrat, kadar potujem preko ogromnih maloazijskih planjav, bodisi po anatolsko-bagdadski železnici ali pa z avtom vzdolž starodavnih cest, ki so jim sledile nebrojne karavane velblodov že tisoč in več let — napravljajo potovanje na mene globok vtis. Ko se dvigneš iz sinjega zaliva Ismidskega, obkroženega od zelene plodovite ravnine, na rjave visoke planote, kjer ležijo mesta Eski-Sehir, Kutahija, Afijon-Karahisar, Ak-Sehir, Konija in Eregli — do severno-zapadnega vznožja Tavrusa — napolni se ti duša s čudnimi prizori, pojavljajočimi se na nepregledni široki ravnini, ki razen omenjenih mest in redkih malih sel skoraj popolnoma pusta in neobdelana.

Samo ena edina slika se ti povsodi mudi: od solca zažgana stepla in v veliki daljini gole gore, izsušene na vseh od strašnih solčnih žarkov in nad vsem tem modro nebo in redki beli oblaki, ki plavajo v vesoljem azurju. Na teh ogromnih planjavah — kjer bi lahko živeli milijoni ljudi — vidiš samo redkečrede črni bivolov in belih koz in ovac, pasočih se okoli primitivnih okroglih sotorov, ki se zde izdaleka kakor jurte srednjeazijskih nomadov. Samo ob robu velikih močvirij, ki obkrožajo na južni strani akelinsko jezero, najdeš tudi nekatere začetke naselbin pastirjev in poljedelcev, ki so si zgradili svoja domovja iz bičevja.

Ljudje tukaj živijo, kakor so živeli pred tisoč leti in bodo živeli še dolgo tako. Ali jih vzdrami železnica, ali jih vzdramijo avtomobili in traktorji iz tisočletnega dremanja, kdo bi mogel povedati. To je svet za se, visoka planjava, obkrožena v vsej dolžini od visokih gorskih pustin. To je pravi Orient, kakor ga je naslikal Kipling.

Od vseh mest na teh planjavah sta najzanimivejši Afion-Karahisar in Konija. Ko sem pred leti posetil te kraje s svojo ženo, ji je najbolj ugajal Afion. Afion-Karahisar znači dobesedno: opijem — črni grad. Ime ima od stare seldžucke trdnjave, ki kakor orlovo gnezdo gleda z (240 metrov) visoke strme skale. Vspela sva se s ženo po strmih skalinah na ponosni grad, ki še dandanes kaže vso lepoto seldžuckih zgradb in pred nama se je odprl čudovit razgled, starodavno mesto Afion, kjer so se od nekdanj križale karavanske ceste, ki so spajale istok z zapadom. Črno morje s sinjim Sredozemskim.

V Afionu sva bila znamenito pogostjena v domu najbogatejšega beja, Turka starega kova. Nama na čast je povabil prijazen gospodar odlične goste — in tudi tri »mevlevi dervise«, da bi nam igrali na primitivnih muzikalnih instrumentih, in katerih igrajo tudi pri svojih verskih plesih. Moja žena je imela redko priliko, da je dobila vstop v ženski oddelek, v harem. Pravila mi je potem, s kako nepopisno radovednostjo so jo ogledovale dame in kako so hotele vedeti vse detalje, kako so oblečene evropske dame. Posebno bogato je bila oblečena gospodarjeva žena. Vsa se je lesketala v dijamantih in briljantih. Bila je tudi zelo lepa. Zanimivo je, da sva pri bogato obloženi mizi sedela sama. Tako je tam običaj: gostje sede sami.

Sulejman je praktičen človek: predlagal mi je, naj prevzamem izvoz opija, valonije in kožuhovalne, to je pridelkov afionskega kraja v vrednosti kakih 5—6 milj. turških lir. Najbolj se je zanimal za razmere v Ameriki. Imel je svoj avtomobil in garažo in na svojih poljih, kjer raste opijem, mu je delal Fordsonov traktor.

Ko sva dospela v Konijo, je veter dvigal cele oblake prahu. Bilo je nemogoče zakuriti borne sobe, v kateri sva našla ženo in jaz zavetišče od hude zime. Drugi dan, v petek, pa je padel ve-

lik sneg. To je bil dan, ko so plesali Mevlevi dervisi. Šla sva z ženo v Mevlevi Teké, ki je po mojem okusu najlepša džamija v vsi Turčiji. Grobovi, bogato opremljeni, umrlih »čelebij« ali priporjev tega najčudnejšega reda plesočih dervisev, dva parketa za ples in verske ceremonije so osredotočile na vse najino zanimanje. Parketi so gladki, kakor zrcalo, kar se čuti posebno, ko bosonog hodiš po njih, dervisi plesajo kakor moderne plesalke — boski. Ako bi človeka ne zeblo tako hudo, bi te zanimive prizore gledal ves dan.

O Koniji se govori, da je bilo prvo mesto, ki je po vesoljem potopu pogledalo iz vod. Staro je morda kakih 4000 let in mnoge zanimive razvaline so nemi сведoki njene znamenite prošlosti.

Konija je srce ogromne plodovite planjave. Francoski inženjerji so izdelali načrt orositve (irigacije) za ogromne ravnine, ki se iztezajo na vse strani. Nemci so ob času vojne dodelali velik kos tega projekta in sedaj vidiš kanale povsod okolo Čumre, na izhod od Konije. Voda prihaja iz gorskih jezer, ki obkrožujejo dolino na jugu.

Vsekakor bo še ogromno dela, predno se popolnoma izvede ta projekt. Izračunali smo, da Konija potrebuje že sedaj kakih deset tisoč Fordsonovih traktorjev. Sam Celebi, poglavar mevlevi (plesočih) dervisev, je kupil Fordsonov traktor. Sicer pa napreduje avtomobilizacija tega kraja zelo počasi.

Najzanimivejša je za Konjo vožnja preko visokega Tavra. V jasni zvezdnati noči — in zvezde se tu čudno lesketajo — se voziš kakor v čarobni bajki skozi globoke gorske soteske in na vse strani te obkrožajo gole skalnate gore — fantastične in smeje, kakor Dolomiti. Zdi se ti, da zreš pred sabo severne skale Triglava (v Vratih). In potem tunel za tunelom cele pol ure. Komaj si pogledal iz enega na svetlo in na globoko pod tabo se peneč potok, ko se vglobi v drugega, dokler ne pride trt zopet na varna trdna tla. Tuneli so bili tukaj potrebni, ker so skale tako strme, da je bilo nemogoče progo napraviti drugače kakor v nedrhar gor. Pri tem tir vedno pada, dokler se ne odpre pogled v Cicilijsko ravnino, v paradizi Turške. Kakor radost in zadoščenje, ako prideš z mrzlih planjav srednje Male Azije v to smeječo se pokrajino, ki je ravna kakor miza in rodovitna kakor Banat. Moja žena je posebno uživala to spremembo, ko sva prišla na enkrat iz zime v cvetočo pomlad. Mahoma se je vlak ustavil in vse je planilo k oknom. Pokazalo se je, da je bil pred nami velik plaz zemlje, ki je kakih 300 čevljev globoko vse zrušil ter odnesel. Samo železni tir je še obvisel v zraku...

Cicilijska v najožjem smislu je tri-angul zemlje, ravne kakor miza, — ki jo obkroža od treh strani veliko gorovje Tavrusa in Anti Tavrusa, na jugu pa je odprta k morju. Cicilijska je sedež zelo stare grške in rimske kulture. Pravijo, da je bilo ob morju pri Selefe nekdo mesto, ki je imelo dva milijona prebivalcev. Tam so čudovite razvaline, ki svedočijo še dandanes o slavni minulosti teh krajev. Mersina kot odprto pristanišče je novo mesto. Tarsus pa je starodavno mesto. Tu se je baje rodil apostol Pavel. Samo ostanki velikankega vodovoda še govorijo o veliki prošlosti tega mesta. Vprašal sem nekega domačina, Turka, če še živijo tukaj potomci apostola ali njegovih sorodnikov. Odgovoril mi je: »Zapihal je veter ter jih raznesel na vse strani.« Jaz sem pa pripomnil: »Res je to. Zapihal je veter ter razsejal Pavlove misli po vsem svetu.«

V Adani, tretjem in glavnem mestu, ni druge znamenitosti kakor stari rimski most, preko katerega so prehajale nebrojne karavane velblodov iz Azije v Evropo in obratno, in na katerem so prešle vse vojske in vsi zavojatelji Azije in istočno Evrope. Tam most je še dandanes pravi čudež. — Stojč med razvalinami nekdanjih milijonskih mest se človeku nehote vsilju-

je vprašanje: Kje so prebivalci teh mnogoljudnih mest? O, zapihal je veter... jih razpihal na vse strani. Samo kaže in pravijo da tudi tigri so še ostali!

Traktor Fordson si osvaja to zemljo, menda bolj kakor v vsaki drugi državi. 400 jih že dela v tej dolini in vsak teden se izkrca 20 novih Fordsonov. Naposled bo vsak kmet imel po enega ali več. 300 novih soferjev je našlo tukaj delo, med njimi tudi nekaj Bosan-

cev, ki sem jih poznal že od svojih prejšnjih popotovanj po Anatoliji. Glavni pridelki so bombaževina in pšenica. Najlepše uspeva egipčanski bombaž. V poletju je strašna, žgoča vročina, v tej vročini ima človek samo to tolažbo, da je drugod, kakor v Perzijskem zalivu ali v južni Arabiji še hujše.

V prihodnjem pismu popišem potovanje iz doline Adanske čez Amanus planine in istočno Anatolijo.

PREZIDENT HINDENBURG NA POČITNICAH. Kot navdušen lovec hodi rad na lov v okolici Dietramszella (Bavarska).

Ljubljanska porota

Obsodba Antona Srebotnjaka.

Ker so porotniki edino glavno vprašanje radi goljufije potrdili soglasno, je bil Srebotnjak včeraj obsojen na štiri leta težke ječe. Po prestani kazni ga izpustijo iz naše države. Proti obsojenci sta vloženi že dve novi obtožnici radi hudodelstva goljufije. Eno teh obtožnic je vložilo državno pravdnstvo v Celju (radi velike goljufije v škodo Iv. Jakšeta, uglednega posestnika in lesnega trgovca v Radečah). Srebotnjak pride torej še dvakrat pred porotnike.

V Ljubljani, dne 15. septembra.

Predseduje sodni svetnik Antloga, votanta sta sodni svetnik Eberl in sodnik Lederhas, državno pravdnstvo zastopa Lavrenčak, zagovornika dr. Rosina in dr. Lavrič.

Dva tatinska brata.

Kršljiva bajta v Odegru pri Trebnjem je na skrajno slabem glasu. Vsi člani odbine so zelo nevarni tujemu imetju in so tudi že vsi bili kaznovani radi tatvine. — Sploh je njihov dom zatočišče tatov.

Danes sedita pred porotniki 30 letni Fran in 25letni Rudolf Kržolj. Prvi je bil sedemkrat, drugi pa celo že devetkrat radi tatvine predkaznovan. Oba brata sta v letu 1924 izvršila več tatvin, deloma skupno, deloma vsak zase, deloma pa Rudolf s svojo ženo Nežo, ki je bila radi tega že kaznovana pri deželnem sodišču. Poleg tega sta oba brata zagražila še par drugih deliktov. Večino tatvin sta izvršila v okolici Trebnja, nekaj pa v Litiji in v Črnomlju.

Obtožnica jima očita sledeče tatvine. Dne 8. oktobra sta vzel v Litiji izpred brivnice Fr. Pleničarja 1750 Din vredno kolo. Kolo, ki je bilo zaklenjeno, sta nekla in na nekem travniku skrila, kjer se je pozneje našlo. Istega dne sta odpeljala iz veže Medičeve gostilne Albinu Doljka 1750 Din vredno kolo. To kolo so štiri dni pozneje dobili orožniki pri posestniku Mat. Kolencu v Kriški Rebi pri Trebnjem, kamor je kolo pripeljal ponoči 9. oktobra neznan moški ter prosil, naj mu ga skrhajo. Tudi istega dne zvečer je bila posestniku Jožetu Simoničju ukradena iz hleva 7000 Din vredna krava. Kravo so drugi dan našli v nekem gozdu pri Moraavčah. Krava je bila zelo

utrujena ter sta jo očividno radi tega tatova pustila v gozdu, bodisi, da prideta pozneje ponjo, ali pa sta obupala, da bi jo mogla spraviti na varno. Priče določno trdijo, da so vidle oba obtoženca, katerih eden je gnal kravo, drugi pa peljal kolo. Obtožena priznavata tatvino Dolškovega kolesa, dočim tatvino Pleničarjevega kolesa in Simoničjeve krave zanikata. Zagovoru obeh obtožencev pa itak ni veliko verjeti, ker si sama nasprotujeta. Tako trdi n. pr. F. Kržol, da sta usodnega dne šla k tati v St. Jurij pri Litiji, pa je nista mogla najti, ker nista znala poti, drugi pa pravi, da sta prišla do tatinega doma, a se je teta med tem drugam preselila. Rudolf Kržol pa pravi, da tete sploh nista iskala, ker sta si stanovanje najela že v Cerovcu, nakar nista imela povoda hoditi k teti.

V noči 27. novembra je bilo vlomljeno v zaklenjeno žitnico Janeza Zupančiča v Odegru. Tatovi so odnesli usnje, podplate, dva mernika pšenice itd., v skupni vrednosti 987 Din. Te tatvine sta osumljena Rudolf Kržolj in njegova žena Neža. — Dne 5. oktobra l. l. sta bila ukradena učitelju Vozlju v Trebnjem iz zaklenjene kurnice en petelin in ena kokoš. To tatvino je izvršil Rudolf Kržolj, ker je njegova žena priznala, da so vsi doma jedli tisti večer perutnino, a ona baje ni vedela, da je ukradena. — Dne 1. novembra l. l. je bilo iz kuhinje Ane Rebernik v Starem trgu pokradeno razno perilo, ki se je namakalo. Tudi te tatvine sta osumljena Rudolf in Neža Kržolj, ki sta tisti čas oprezovala okrog Rebernikove hiše. To potrdi Rozalija Mikec, kateri je Rudolf Kržolj prodal ukradeno, še mokro perilo. — Istega dne je bilo na Vrhepcu ukradeno iz zaklenjene koke Fr. Krevsu več oblek in perila v skupni vrednosti 1150 Din. Tudi te tatvine sta osumljena Rudolf in Neža Kržolj, ker je pričla Marija Krevs videla Rudolfa, ko je skočil skozi okno in bežal v gozd. Druge priče so vidle oba Kržoljeva, ki sta vsak s svojim zavzkom pod pazduho hitela na kolodvor ter se odpeljala v Novo mesto. — Dne 20. novembra l. l. je bilo vlomljeno pri Matavžu Vrščaju v Telčah. Tatovi so odnesli mnogo ruhih in druge posteljnine, perila in obleke za blizu 2000 Din. Tudi te tat-

vine sta osumljena Rudolf in Neža Kržolj, ki sta bila pri Vrščaju kot sorodniku dobro znana. — Dne 29. novembra l. l. sta bila Kržoljeva v Črnomlju ter vzela izpred trgovine K. Ahačiča dve jahalni hlače v vrednosti 315 Din. Hlače je Rudolf prodal nekemu delavcu v Gradcu za 35 Din. Oba Kržolja vse te tatvine tajita ter žena Neža trdi, da za tatvine sploh ni vedela. — Dne 5. oktobra l. l. je Rudolf Kržolj vzel v gostilni Godnjavec v Starem trgu Ignacu Dularju 300 Din vreden plišast klobuk ter ga prodal mlinarju Režku v Dolu pri Moraavčah za 100 Din. To tatvino Rudolf Kržolj priznava. — Dne 3. novembra l. l. sta se Rudolf Kržolj in Jože Nose vračala iz sedma v Novem mestu proti Trebnjem. Med potoma je zvalil Kržolj Nose, da sta se vlegla na nekem travniku, kjer je Nose zadremal. Ko se je prebudil, ni bilo več Kržolja, z njim pa je šla tudi Nosetova ura z verižico. Verižica se je dobila pri Tereziji Hlebec, kateri jo je Kržolj prodal. Kržolj tatvino taji in trdi, da je oboje našel. — V noči na 22. januarja 1925. je bilo v Trebnjem sodnemu predstojniku dr. Cvetku iz zaklenjene verande pokradeno razno perilo v vrednosti 488 Din. Osumljena tatvine sta bila Fran Kržolj in njegova sestra Jožefa. Fr. Kržolj je prvotno tajil, a se udal šel potem, ko je Rozalija Mikec povedala orožnikom, da ji je Kržolj dotično perilo prodal. Vsi okradenci cenijo škodo na 16.300 dinarjev. Razen tega je Rudolf Kržolj dne 3. septembra l. l. v Starem trgu zabolal z nožem Antona Goleta v hrbet ter ga težko poškodoval.

Dne 1. julija t. l. je obtoženi Rudolf Kržolj pobegnil iz zaporov v Litiji. Prišel je v Ljubljano ter obiskal svojo sorodnico, služkinjo Franjo Slavič ter ponaredil njeno delavsko knjižico na Fran Slavič, nadalje rojstno leto in osebni popis. S tako potvorjeno knjižico je vstopil v službo pri Ivanu Pečnikarju pri Sv. Jakobu ob Savi, kjer so ga dne 16. julija orožniki izsledili in aretirali. Obtoženi je torej še hudodelstva goljufije po § 197. in 199. k. z.

Ob sklepu lista obravnava še traja, za to objavimo izid jutri.

NOGAVICE KLJUČ

so najboljše in najcenejše, kajti trepežnost enega para nogavic z žigom in znakom (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

je ista kot trepežnost štirih drugih parov. 98-1

Kupite in preizkusite ga!

Politične vesti

Shod zagrebških komunistov. V nedeljo se je vršil v kinu Metropol javen shod zagrebških komunistov. Policija je zastražila vse dohode stranskih ulic, tako da ni prišlo do incidentov. Shod je potekel popolnoma mirno.

Komunistični kurir, slovenski dijak, aretiran v Splitu. Te dni je bil aretiran v Splitu komunistični kurir, neki slovenski dijak. Policija je poleg njega aretirala še 10 oseb. Obsežen obtežilni material je izročil državnemu pravdnstvu. Policija je izvedela, da je bil iz notranosti države poslan agitacijski material v Split, da pride v razpravo povodom »komunističnega tedna«. Nato je pričela s poizvedovanjem, katerega posledica so omenjene aretacije.

Proti komunistom v Italiji. Fašistovski listi vodijo oster boj proti komunistični organizaciji v Italiji, ki se razvija in širi kljub vsej pozornosti s strani fašistov. Listi priobčujejo pisma komunistov, namenjena vodstvu v Moskvi, iz katerih je jasna zveza z italijanskimi komunisti s kominternom. Predvsem pa zahtevajo, da se mora takoj izgnati iz Italije Litvinov, ki se sedaj giblje svobodno po Rimu s ponarejeno brado in vodi komunistično rovarjenje, katero se tudi krepko podpira iz Pariza. Fašistovska glasila priobčujejo tudi pisma, iz katerih je razvidno, kako prodira komunistična propaganda tudi v italijansko armado in mornarico.

Darujmo za sokolski Tabor!

V. I. Križanovska:

V kraljestvu nesmrtnih

Roman.

— O! To vedo vsi okoličani. Prvič, gospodar ima tako vražje ime, da ga ni mogoče izgovoriti. Pred dobrih desetimi leti je odpotoval in nihče ne ve, kje je zdaj. Takrat se je mudil tu tri leta. In vendar ga ni nihče videl. Enj pravijo, da je mlad in lep, drugi zopet, da je star. Ko je odpotoval, je vzel s seboj lakaje in zdaj je razen oskrbnika vsa služničad nova. Tudi oskrbnik je zelo čuden mož. Tako je mračen in zatopljen v svoje misli, da sploh zelo redko govori. Če ni zaposlen, sedi ves čas v svoji sobi. Mora biti že zelo star: prisodil bi mu najmanj devetdeset let, ker je prišel v te kraje, ko je bil moj stari oče še živ. Vendar je pa tako čil in krepak, da bi človek mislil, da ima na hrbtu največ pet križev. Se vedno je tak, kakršen je bil ob svojem prihodu, a vi sami veste, da se more človek ubraniti starosti samo s pomočjo hudiča.

— Priznavam, da me s tem argumentom ne morete prepričati, in meni se čila starost nikakor ne zdi satanovo darilo.

— E! Takoj se vam pozna, gospod, da niste domačin in zato tudi ne verjamete, kar vam pravim. Mi domačini pa dobro vemo, v čem je stvar. Nedavno je nam hudič tako zagodel, da ne bomo

nikoli pozabili. Povedala mi je Ančka, ki je zelo pošteno dekle in nikoli ne laže.

— No, kaj se je pa zgodilo?

Veste, v gradu je stara kapelica, odkoder se pride skozi vrata, ki so vedno zaprta, v grajski stolp. V tem stolpu visi menda zvon. In naenkrat je začel pred tremi meseci ta zvonopolno zviniti. Vsi so se prestrašili in planili h kapelici. Kakor vedno, je bila tudi to pot zaklenjena, a zvon je pel na ves glas. Ančka mi je svečano zatrjevala, da vse svoje žive dni še ni slišala tako strašnega zvonjenja. Človek bi mislil, da stoka v zboru ranjeni in umirajoči. H kapelici je prihitel tudi oskrbnik. Bil je strašno blede in prinisnel se s seboj vse ključe. Z drhtečimi rokami je odprl kapelico in, pomislite — vse sveče na oltarju so bile prižgane! Starec je padel na kolena in začel moliti. Vsi drugi so se pa poskrili in niso hoteli več služiti v gradu. Nekatere je oskrbnik pozneje pregovoril, da so si premislili in ostali v službi. Plača je namreč imenitna, dela pa zelo malo.

Supramati je z velikim zanimanjem poslušal to povest. Nočni dogodek o katerem mu je pravil vodnik, je menda naznanil Narajanino smrt. To dejstvo je bilo samo po sebi zelo čudno. Toda Supramati se nobenemu pojavu ni čudil, odkar ga je zanesla usoda v ta svet strahov in prikazni.

Slednjič sta dospela do planote, na kateri je stal grad. S te strani ga je obdajal širok rov in most na

verige je bil spušen. Vrata pa so bila zaklenjena. — Treba je pozvoniti, da nama odpro, — je dejal kmet.

Ko mu je dal Supramati bogato napitnino in ga hotel odslužiti, je kmet izjavil, da hoče porabiti ugodno priliko za šestanek z nečakinjo.

Pozvonila sta. Kmalu se je odprlo okence in surov glas starega služabnika je dejal osorno:

— Kdo sta? Turistom gradu ne kažejo.

— Pokličite oskrbnika in mu povejte, da prihajam v imenu njegovega gospodarja, — je odgovoril Supramati nekam posebno odločno.

Kmalu so se velika grajska vrata na stečaj odprla in gostoma se je približal črno oblečeni mož. — Gospodar vas pošilja, gospod? Dobrodošli! — je dejal in se nizko priklonil.

— Spremite me v prinčev kabinet! Govoriti moram z vami, — je odgovoril Supramati in vprašujoče pogledal oskrbnika.

Oskrbnik je bil mož visoke, krepke postave, star kakih petdeset let. Imel je že nekaj sivih las in tudi na bradi se mu je poznalo, da je prileten. Sodeč po sveži barvi obraza, po bleisku majhnih sivkastih očih, po lahki hoji in kretnjah bi pa človek ne mislil, da je že star.

Oskrbnik je šel naprej in kazal gostu pot. Šla sta čez majhno tlakovano dvorišče, ki je bilo temno, no in mračno. Ker so ga obdajale od vseh strani

visoke stene. Potem sta šla skozi veliko predsobo, ki je služila nekoč za orožarno.

Sodeč po arhitekturi je bil grad sezidan v dvajsetem ali trinajestem stoletju. Stene so bile zelo debele, stropi nizki, ozka okna so pa spominjala na strelne line.

Oprema je povsem odgovarjala splošnemu vtisu. Rezbarije iz počnelega hrasta so pokrivale stene. Pohištvo je bilo težko in masivno. V veliki dvorani, čije stene so bile okrašene s starinskimi slikami in orožjem, se je Supramati ustavil in položil oskrbniku roko na ramo, rekoč:

— Nisem prišel sem v imenu vašega bivšega gospodarja, temveč v svojem imenu. Jaz sem Narajana Supramati, — mlajši brat in edini dedič pokojnega princa. Povedati vam moram, da je on umrl, zakaj zvon v kapelici je zvonil isto noč, ko je princ za vedno zatisnil oči.

Stari oskrbnik ga je prestrašno pogledal. — Da, znano mi je! Je-li pa mogoče, da je umrl on, ki mu nikoli ni bilo usojeno umreti? — je zašepetal.

Nato se je hitro premagal. Prijel Supramatija za roko in ga spoštljivo poljubil.

— Dobrodošli, gospod! Bog blagoslovi vaš prihod pod to streho! Vse je pripravljeno za vaš sprejem, kakor je bilo vedno pripravljeno tudi zanj, kadar se je nepričakovano pojavil.

Prosveta

Skrbimo za uradnike - strokovnjake!

(O razmerju med politiko in prosveto.)

Nočem govoriti o razmerju, ki vlada med prosveto in politiko na primer o vprašanju razmerja med prosvetnim stanjem in pa možnostjo obstoja gotovih demagoških strank.

Tudi SLS se v delni meri oprla na to razmerje, dasi so prosvetne razmere v Sloveniji neprimerno boljše kakor v sosednji Hrvaški ali v Srbiji. Kljub temu slovensko kmetstvo ljudstvo še vedno ne premore kritične ocene tega, kar mu nudi SLS preko svojih cerkvenih agitatorjev.

Mi Slovenci smo v smislu zainteresirani na politiki. Za nas obstaja pred vsem drugo vprašanje razmerja med prosveto in politiko, ki ga moramo čimprej nastaviti in složno rešiti. Brez dvoma je za naše gospodarske in kulturne razmere važno, da dobimo v državni upravi, v administraciji ali na vladi močno in stalno zastopstvo. Slovenski gospodarski in kulturni interesi zahtevajo, da vlada napram nam od strani vrhovne državne uprave stalno dobrohotnost in pazljivost, da država stalno podpira naše institucije, kar pa zaenkrat ne moremo še doseči brez aktivne intervencije sposobnih politikov.

Tudi moramo s tem računati, da so močnejši v Beogradu koalicijske med strankami, ki zapirajo slovenskim poslancem vstop v vlado in s tem onemogočajo aktivno zaščito slovenskih interesov. Koalicijskim odgovarjajo navadno koalicijski programi dela in podpiranja predvsem krajev, iz katerih so stranke, ki so se koalirale. Sedaj na primer imamo RR - koalicio, o kateri zaenkrat še ne vemo, koliko časa bo trajala. Zna se dogoditi, da bo del časa na vladi ali pa tudi samo do Božiča. Med tem pa bodo na tapeti važna finančna vprašanja, kakor državni proračun, kjer bi morali na vsak način sodelovati tudi poslanci iz gospodarske in kulturno najbolj aktivnih pokrajin države, to je iz ljubljanske in mariborske oblasti, iz Slovenije.

Kako izbeči takim pasivnim dobam, takim nevarnostim koalicijske brez slovenskih poslancev, je deloma tehnično politično vprašanje, ki ne spada na to mesto.

Deloma pa se dajo najti sredstva proti stanju, ki nastopi v slučaju koalicijske brez slovenskih politikov, brez slovenskih strank, odnosno brez slovenskih ministrov še z druge strani. S tem prihajamo na našo glavno točko, to je na specijalno slovensko razmerje, ki vlada med prosvetnim vprašanjem in pa med prej opisanim stanju koalicijske brez slovenskih državnikov ali politikov.

Državni aparat ne zavisi popolnoma od vlade, kakor si običajno mislimo. Vplivi od strani ministrov so večji ali manjši, kakršne pač so osebnosti gospodov ministrov. V večini slučajev pa odloča v vseh važnejših vprašanjih visoko strokovno uradništvo v ministrstvih, odločajo strokovnjaki, ki se oglašajo v javni diskusiji.

Na nas Slovencih je torej, da si vzgojimo večje število dobrih državnih uradnikov in sicer državnih uradnikov strokovnjakov, da produciramo na svoji visoki školi v Ljubljani čim več strokovnjakov politično upravnih ved in sploh strokovnjakov za panoge javnega življenja, tako zdravstva, kakor prometnih vprašanj, finančne vede, agrarnih problemov itd., ki bodo to svojo strokovno spretnost postavili v službo naše javnosti, jugoslovenske države. Ni dvoma, da bi tak strokovnjak, ako bi zasledoval aktualne probleme svoje stroke, tudi praktično in temu primerno nastopal in odvarjal javno diskusijo, recimo v jugoslovanskem literarnem ali dnevnem tisku, da bi se tak strokovnjak moral sam od sebe uveljaviti in da bi prišel v center do besede. Posebno naše gospodarstvo bi potrebovalo take strokovnjake v še večjem številu kakor jih ima danes. Uspehi bi ne izostali.

Na ta način bi se Slovenci prerinili do političnih uspehov in vplivov, ki bi nam bili direktno nemogoči v dobah koalicijske brez slovenskih politikov.

Arkadij Averčenko.

Prijatelji

Po prvi maši so sklenili, da jo mahnejo h Krutonovu slavit konec posta. Sli so tja trle — dva vesela in razposajena — Vostrozubov in Poljanski — sta korakala naprej, za njima se je pa vlekel tretji, pod vplivom prve maše ves zamišljen in potr. Tretji je bil Mohnati.

Ko so prišli h Krutonovu, se je pričelo takoj veselo in živahno vrvenje. Zvenketali so kozarci, mozi in vilice. In vsi gostje so bili iz spoštovanja do krčmarja židane volje. Le Mohnati je sedel s povešeno glavo in vsi so se čudili njegovi zamišljenosti.

Kaj ti je, Mohnati? — Je vprašal Krutonov skrbno in nallil v kozarec ostanek četrte steklenice.

— Eh, gospoda, — je vzdihnil Mohnati in podprl z rokami svojo vročo glavo. — Morda je danes edini dan, ko bi bil človek rad čist in nedolžen kot jagnje, — in kaj je v resnici! Nikoli človek tako ne čuti, da je ničvrednejši in zločinec, kakor ta dan.

— Mohnati, kaj pa govoriš? Kaj ti je? Pa vendar nisi izvršil takega zločina? — so se začudili prijatelji.

— Da, gospoda! Da, dragi prijatelji, — je vzdihoval Mohnati, ki je komaj zdrževal solze. — Kako strašno je, če pride človek do spoznanja, da je izmeček človeške družbe, zločinec. Krčmar je nallil v kozarce ostanek

Zato je najvišje važnosti, da pride v naše šolske zavode nov duh, da se zlasti ljubljanska univerza duševno obnovi in poglubi s formulo stroge strokovne izobrazbe. Mnogo je univerzitetnih zavodov, ki služijo le fabrikaciji povprečnih uradnikov, doseganju diplomnih naslovov in izpitov. Nasprotno rabimo mi Slovenci visokošolski zavod, ki bo prežet z duhom strokovnjaškega šolanja in ki bo torej znanstveno delovanje v praksi jih vedah stavil nad vse. Ne mislimo na znanstveno delovanje brez praktične koristi, nego na znanstveno proučevanje praktičnih problemov, praktičnih strok in ved, praktičnega, javnega življenja. Zato mora ljubljanska univerza posvetiti svojo poglavitno pažnjo praktičnim, socialnim, političnopravnim, zdravstvenim in drugim strokam, ki se tičejo javne blaginje in napredka države. To praktično in strokovno smer mora postaviti nad vse.

— Stanko Premrl: 4 ženski dvospevi s spremljevanjem klavirja in Emil Adamič: 8 lahkih moških zborov. Obe zbirki ste izšli v založbi pevskega društva «Ljubljanski Zvon». Dobe se tudi posamni glasovi (dvo)spevi in posamezne partiture. Naročila na naslov: Pevsko društvo «Ljubljanski Zvon» v Ljubljani, založba muzikalij. — Te lepe in lahke skladbe bodo našim zborom zelo dobro došle in jih radi priporočamo.

— Ureditev Višje pedagoške šole v Beogradu. Dr. Filip Medić, profesor Višje pedagoške šole v Beogradu je odpotoval v Pariz. Poverjena mu je naloga, da nabavi v Franciji potrebne instrumente in aparate za laboratorij eksperimentalne psihologije. Na ta način bo Višja pedagoška šola v Beogradu dobila najmodernejšo opremljeni institut za eksperimentalno psihologijo v državi.

— Poljsko akademsko pevsko društvo v Jugoslaviji. Koncem meseca septembra pripe v Jugoslavijo poljsko akademsko pevsko društvo, ki je nastopilo že l. 1923 v Beogradu. Društvo priredi koncerte po vseh večjih mestih države. Na čelu društva je prof. krakovskega vseučilišča Czechanovskij, zborovodja pa mu je znani poljski glasbenik Valek-Valevski, ki je med drugim avtor večjega števila oper, simfonij in ki je dolga leta vodil krakovsko društvo glasbenikov.

— Objava. Neki neodgovorni elementi sakupljali su u Ljubljani i u Sloveniji pretpatnike za Narodnu Enciklopediju srpsko-hrvatsko-slovenačku i pri tom ubirali novac, za što nisu bili ovlašteni. Bibliografski zavod u Zagrebu, Gundulićeva ulica 29, kao izdavač Narodne Enciklopedije spr.hrv. slovenačke, upozoruje p. n. publiku da kod sahranjanja pretpatnika pojedinim agentima ne isplaćuje nikakove predumove, a one privatnike i firme koje su uplatile bilo kojemu zastupniku ili agentu, molji, da originalne pretpatnice pošalju na označenu adresu, jer će Bibliografski zavod svakome priznati njegovu uplatu. Protiv tih elemenata povedena je sudbena istraga kod deželnog sudišta, kamo se mogu pojedini oštećeni obratiti. Svi koji su putem agenata pretpatili dobivati će od sada svezake dostavom u kuću od gospodina magistra nis. ravnatelja Alberta Sežuma, Ljubljana, Ilirska ulica 20. Oni koji nisu uplatili unapred plaćaju kad im se svezak dostavi dinara 40. — gospodin Sežunu, ili njegovom dostavljaču.

— Otroški postrežek. spisal Ant. Vadenjal, Mohorjeve knjižnice 7. zvezek. Založila Družba sv. Mohorja, natpisala tiskarna Družbe sv. Mohorja na Prevaljah, 1925. Za ude Mohorjeve družbe broš, Din 10, vezano 17,00, za neuđe Din 13,40 in 22,70. — Jaz sem Francček Istinič iz Borovnice. Obestni ljudje ki mislijo, da je treba mahneča človeka zaničevati, so mi dali drugo ime, ki ga ne silim rad in ga ne povem — tako se nam predstavi «Postrežek» sam. (Postrežek pravijo tistemu hlebkcu, ki ga mati iz postrežanih ostančkov testa speko). Tak pritlikaj so zdeli navihanci Istiniču, ki nam pripoveduje svoje življenje, ki ga je začel v Borovnici, eno leto pa nadaljeval v Postojni — v šoli, odkoder je šel v Ljubljano. Ta življenjski deček, ki začne zoreti, je tako zanimiv, duhovit, poln humorja in resnobne, da mu je težko dobiti kaj podobnega v našem slovstvu. To je knjiga

pete steklenice in prigovarjal prijateljsko: — Kar skesaj se! Priznaj vse, pa ti odleže.

Sodeč po tonu krčmarjevih besed bi človek mislil, da ni bilo v njegovem nasvetu niti kanilice alatištnice želje ali namena olajšati prijatelju duševno muko Krčmarja je razjedala radovednost najsilabše vrste: kakšni so zločini, ki jih je izvršil Mohnati.

Gospodar je nallil v kozarce šeste steklenice in začel vnovič prigovarjati: — Zares, Mohnati, kar skesaj se in priznaj vse. Morda ti pa olajšamo vest.

— Res, olajšamo ti jo, — sta pritrdila Vostrozubov in Poljanski.

— Dragi moj! — je vzkliknil Mohnati v nenavadni ekstazi in vstal.

— Zvesti moji prijatelji! Jaz ubogi grešnik nisem vreden božje milosti, nisem vreden, da sedim tu med vami, ki ste čisti in neomadeževani, nisem vreden piti z vami iz ene steklenice te božje kanilice. Ubogi grešnik in...

— Govori raje tako, kakor ti narekuje vest, — mu je svetoval Poljanski.

— Lahko vam povem tudi tako, kakor mi narekuje vest, — je vzkliknil Mohnati ves iz sebe. — Tudi po francosko ali italijansko vam lahko povem, kakor hočete vam povem — v vseh jezikih vam lahko povem. Zločinec in zapeljivec sem, gospoda! Veste, kaj sem storil? Podaril sem našemu ravnatelju japonske znamke. Dal sem mu čilskih,

ki jo uživa odrasel prav tako kot mladina. Jezik je pristno naš, mnogo je čisto novih rek iz naroda. Kdor hoče dati otrokom kaj za Mladavža ali za god, naj jim kupi Polstržka. V vsako hišo naj pride, v vse šolske knjižnice! Pisatelju Vadenjalu pa toplo priporočamo: Se, še kaj takega. — R. C. — Prva prodana umjetnina na I. internacionalni izlozbi na Rijecl. Kao prva prodana radnja na ovoj veleboj izlozbi jeste relief, koji prikazuje N. V. kralja i kraljicu od odličnog jugoslovenskog kipara Rudolfa Valdeca.

— Prva pomoč. Spisal mestni fizik in šol-zdravnik rešilne postaje v Ljubljani. S 40 slikami. Založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena 32 Din.

Človeka preganja sto in sto nesreč na dan in podleža lahko smrti, če si ne zna pomagati. Mnogo ljudi lahko rešimo smrti, če jim pravočasno priskočimo na pomoč in če jim znamo pomagati. V to svrhu je spisal dr. Rus knjigo «Prva pomoč». Knjiga je velikega pomena za pouk mladine v šoli, za poljudna predavanja, ki jih lahko vsakdo napravi na podlagi te knjige, za ljudske in šolarske knjižnice, ker je knjiga pisana tako poljudno da je razumljiva vsakomur. Obsega pa tudi vsa poglavja, ki jih mora znati vsakdo, ki hoče priskočiti na pomoč ponesrečenemu človeku. Učitelji jo potrebujejo, ker se jim pri telovadnem pouku ali pri ročnem delu lahko ponesreči kak otrok, ki mu morajo pomagati. Najprej opisuje, kako je postopati z vsakršnimi ranami, krvavitvami iz ran, iz nosa in pri opasnosti iz krvavljenja sploh. Kako nam je postopati z opeklinami in opaninami, z razjedami, ozeblinami? Kako napravimo umetno dihanje če kdo ponesreči? Pri poskodbah po blisku in elektriki. Nadalje obsega še sledeča poglavja: Odrtine. Tuje tvarine: v očeh, v ušesu, v nosu, v želodcu, v čreveh, trnek, kvačka, klopi, Strupene rane, steklost, strupene kače, pik mrčesov. Omrtvični krč ali krčevito odreenelost — tetanus. Zmečkanine, Izvin in izpah. Kostni prelom. Pretres živcev ali šok. Pretres možganov. Znaki smrti. Prevažanje bolnikov. Možganski mrtvoud ali možganska kap. Omedlevica. Božjast, božje ali padavica. Histerija. Vročinski mrtvoud ali vročinska kap. Solnčarica. Kolika ali krč v trebuhu. Pijanost. Kile. Zastrupljenje. Zadušenje pri jedi. Utopljenje. Zadušenje po pritisku. Zadušenje s plini. Obešenje. Besnost. V vseh slučajih nam pove dr. Rus, kako se jih obvarujemo in kako je postopati s takimi ljudmi. Knjiga je edina te vrste v naši literaturi, poljudno pisana in opremljena s slikami iz katerih je razvidno tudi na sliki, kako je postopati v posameznih slučajih.

Človeka preganja sto in sto nesreč na dan in podleža lahko smrti, če si ne zna pomagati. Mnogo ljudi lahko rešimo smrti, če jim pravočasno priskočimo na pomoč in če jim znamo pomagati. V to svrhu je spisal dr. Rus knjigo «Prva pomoč». Knjiga je velikega pomena za pouk mladine v šoli, za poljudna predavanja, ki jih lahko vsakdo napravi na podlagi te knjige, za ljudske in šolarske knjižnice, ker je knjiga pisana tako poljudno da je razumljiva vsakomur. Obsega pa tudi vsa poglavja, ki jih mora znati vsakdo, ki hoče priskočiti na pomoč ponesrečenemu človeku. Učitelji jo potrebujejo, ker se jim pri telovadnem pouku ali pri ročnem delu lahko ponesreči kak otrok, ki mu morajo pomagati. Najprej opisuje, kako je postopati z vsakršnimi ranami, krvavitvami iz ran, iz nosa in pri opasnosti iz krvavljenja sploh. Kako nam je postopati z opeklinami in opaninami, z razjedami, ozeblinami? Kako napravimo umetno dihanje če kdo ponesreči? Pri poskodbah po blisku in elektriki. Nadalje obsega še sledeča poglavja: Odrtine. Tuje tvarine: v očeh, v ušesu, v nosu, v želodcu, v čreveh, trnek, kvačka, klopi, Strupene rane, steklost, strupene kače, pik mrčesov. Omrtvični krč ali krčevito odreenelost — tetanus. Zmečkanine, Izvin in izpah. Kostni prelom. Pretres živcev ali šok. Pretres možganov. Znaki smrti. Prevažanje bolnikov. Možganski mrtvoud ali možganska kap. Omedlevica. Božjast, božje ali padavica. Histerija. Vročinski mrtvoud ali vročinska kap. Solnčarica. Kolika ali krč v trebuhu. Pijanost. Kile. Zastrupljenje. Zadušenje pri jedi. Utopljenje. Zadušenje po pritisku. Zadušenje s plini. Obešenje. Besnost. V vseh slučajih nam pove dr. Rus, kako se jih obvarujemo in kako je postopati s takimi ljudmi. Knjiga je edina te vrste v naši literaturi, poljudno pisana in opremljena s slikami iz katerih je razvidno tudi na sliki, kako je postopati v posameznih slučajih.

Človeka preganja sto in sto nesreč na dan in podleža lahko smrti, če si ne zna pomagati. Mnogo ljudi lahko rešimo smrti, če jim pravočasno priskočimo na pomoč in če jim znamo pomagati. V to svrhu je spisal dr. Rus knjigo «Prva pomoč». Knjiga je velikega pomena za pouk mladine v šoli, za poljudna predavanja, ki jih lahko vsakdo napravi na podlagi te knjige, za ljudske in šolarske knjižnice, ker je knjiga pisana tako poljudno da je razumljiva vsakomur. Obsega pa tudi vsa poglavja, ki jih mora znati vsakdo, ki hoče priskočiti na pomoč ponesrečenemu človeku. Učitelji jo potrebujejo, ker se jim pri telovadnem pouku ali pri ročnem delu lahko ponesreči kak otrok, ki mu morajo pomagati. Najprej opisuje, kako je postopati z vsakršnimi ranami, krvavitvami iz ran, iz nosa in pri opasnosti iz krvavljenja sploh. Kako nam je postopati z opeklinami in opaninami, z razjedami, ozeblinami? Kako napravimo umetno dihanje če kdo ponesreči? Pri poskodbah po blisku in elektriki. Nadalje obsega še sledeča poglavja: Odrtine. Tuje tvarine: v očeh, v ušesu, v nosu, v želodcu, v čreveh, trnek, kvačka, klopi, Strupene rane, steklost, strupene kače, pik mrčesov. Omrtvični krč ali krčevito odreenelost — tetanus. Zmečkanine, Izvin in izpah. Kostni prelom. Pretres živcev ali šok. Pretres možganov. Znaki smrti. Prevažanje bolnikov. Možganski mrtvoud ali možganska kap. Omedlevica. Božjast, božje ali padavica. Histerija. Vročinski mrtvoud ali vročinska kap. Solnčarica. Kolika ali krč v trebuhu. Pijanost. Kile. Zastrupljenje. Zadušenje pri jedi. Utopljenje. Zadušenje po pritisku. Zadušenje s plini. Obešenje. Besnost. V vseh slučajih nam pove dr. Rus, kako se jih obvarujemo in kako je postopati s takimi ljudmi. Knjiga je edina te vrste v naši literaturi, poljudno pisana in opremljena s slikami iz katerih je razvidno tudi na sliki, kako je postopati v posameznih slučajih.

Sport

Lahkoatletsko prvenstvo Jugoslavije

S. K. Obilič orvak v moški atletiki — S. K. Ilirija (Ljubljana) prvak v ženski atletiki.

V več novih jugoslovenskih rekordov. Držaj postavi rekord na 5000 m.

V soboto in nedeljo 12. in 13. t. m. se je vršil v Velikem Bečkercu lahkoatletski miting za državno prvenstvo. Tekme se je udeležilo 14 klubov: iz Slovenije S. K. Ilirija s 5 člani in 6 članicami, ki so prav častno zastopali našo lahko atletiko.

Do sedaj so znani rezultati: Tek na 100 m: 1. Rajs. S. K. Kadima. 11,5; 2. Spahič. ASK; 3. Senež. S. K. Ot. Ilc. Tek na 200 m: 1. Bence, S. K. Obilič. 24,2; 2. Rajs. S. K. Kadima; 3. Plehati. HASK.

400 m: 1. Bence. Obilič. 52,9; 2. Krajač. ASK; 3. Bogovič. Obilič.

800 m: 1. Rozenkranz. HASK. 2,8; 2. Bence. Obilič; 3. Haman. Jugoslavija.

1500 m: 1. Rozenkranz. HASK. 4,37; 2. Miškolci. S. K. Juda Makabi; 3. Držaj. S. K. Ilirija.

5000 m: 1. Držaj S. K. Ilirija, 17,04. nov jugoslovenski rekord: 2. Trifunac, Jugoslavija; 3. Odononovi. S. K. Somborski.

Tek z zaprekami 110 m: 1. Gavrilovič. 17,3. Jugoslavija (izenačen jugoslovenski re-

kord; 2. Leandrov. ASK; 3. Jakupnić. H. A. S. K.

Pešhoja na 3000 m: 1. Dobrin. ASK. 14, 46, 1 nov jugoslovenski rekord; 2. Haman, Jugoslavija.

Skok v višino: 1. Jakopič. HASK. 1,75. centim.; 2. Kallay. HASK. 1,67 cm; 3. Gregorka. Ilirija 1,62.

Skok ob palci: 1. Ferkovič. HASK 314 centim.; 2. Gregorka. Ilirija, 289 cm; 3. Teslesko, ZSK Slavija, 274 cm.

Skok v daljavo: 1. Telesko ZSK. Slavija 624 cm; 2. Spahič ASK, 608 cm; 3. Terkovič HASK, 593 cm.

Troskok: 1. Jakupić HASK, 13,09; 2. Ferkovič, HASK, 12,45; 3. Babič, ASK.

Metanje krogel: 1. Ambrozi. Obilič. 13,58 m; 2. Jovanović, Obilič, 13,11 m; 3.

Spahič, ASK, 12,02 cm.

Metanje diska: 1. Ambrozi, 44,16 m, nov jugoslovenski rekord; 2. Jovanović, 36,09 3. Skakič. S. K. Zemun, 33,92.

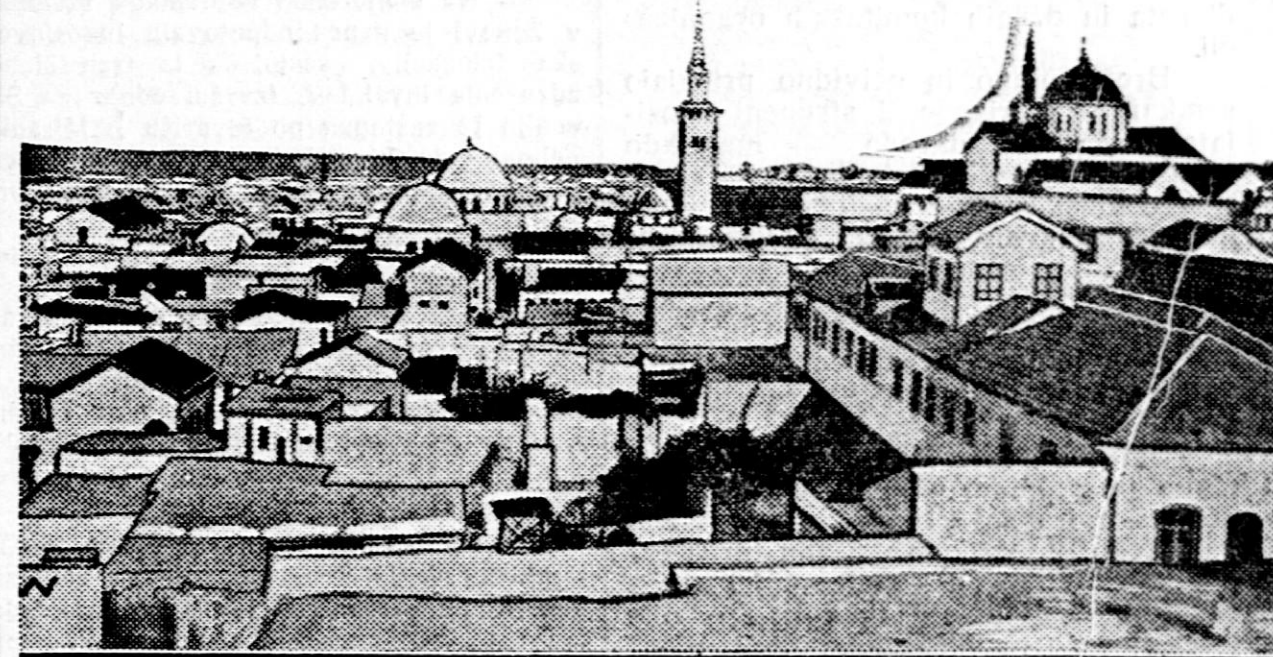
Metanje kladiva: 1. Gašpar, ASK, 32 m;

2. Ambrozi, Obilič; 3. Zupan, Ilirija. Metanje kopja: 1. Gašpar ASK, 48,95 m; 2. Plavčič S. K. Sombor, 46,40; 3. Helebront, HASK, 44,22; 4. Orehek (Ilirija).

Stafeta 4 x 100 m: 1. Obilič, 48,2; 2. ASK; 3. S. K. Kadima.

Končna klasifikacija: 1. Obilič 44 točk; 2. Hask 35; 3. ASK 35; 4. Jugoslavija 12; 5. A. S. K. Ilirija (Ljubljana) 11; Kadima 10; S. K. Slavija (Bečkerek) 6; Sombor 4; Juda Makabi 3 in SK Zemun 1 točko.

V damski konkurenci je SK Ilirija odnesla vsa prva mesta in tudi stafeto.

VSTAJA DRUZOVI V SIRIJI. Po zadnjih vesteh so Druzi buje prodrli v predmestje Damaska, ki ga višimo na sliki.

Julijska krajina

—j O politiki zadnjih štirih namestnikov v Trstu piše Silvio Benco v mesečniku «Problemi d'Italia». Benco kakor drugi pisci po italijanskih listih slikajo avstrijsko politiko, v Primorju napadno, ker trde, da je bila protitalijanska in da je favorizirala Slovence. Politika za Primorje se je diktirala na Dunaju in tam so vpoštevili v polni meri trojevo, zbog katere je bil dan Italijanom ob Adrij primat proti slovenskemu ljudstvu, ki je bilo v večini. Italijani so bili prav dobri vladinovi v svojem zelo grdem boju s Slovenci. Zato pa jim je vlada šla povsod na roko in jih izgrajala v svojem glavnem namenu, privesti polagoma mnogo nemškega življa v Primorje. Zadnja leta pred vojno je bil ta import še zelo običuten, Italijani so se globoko klanjali pred nemškimi uradniki, trgovci in plemeniti in jih vabili na svojo stran v nelepno svrhu, da bi mogli lahko izdatneje udariti po slovenskih domačinih. Ako bi ne bilo vojne, bi bilo danes Nemstvo v Primorju že močno razvito in Italijani bi stali ob njegovi strani proti Slovencem. Vsi Italijani, brez razlike strank, so stali pred vojno na nerazumljivem stališču, da jim njihovi interesi velevali boj proti Slovencem in da se to svrhu vežejo tudi z Nemci, kar so storili zlasti pri občinskih volitvah v Gorici pred vojno. Vlada jih je pri tem seveda krepko podpirala. Kako je bila politika namestnikov v Trstu protislovenska, nam kaže najboljši slučaj v Brdih na Goriškem. Prišel je tja tržaški namestnik grof Goess. Takratni kočjanski župan ga je lepo sprejel in nagovoril ter izjavil, da želijo goriški Slovenci enakopravnosti z Italijani, ker imajo slednji primat v deželi. Grof Goess je odkritosrčno pa rezko odvrnil: «Tega ne bo nikdar!» In tega res ni bilo nikdar.

—j Zupan iz Vrhpolja pred sodiščem. Vrhpoljski župan g. Lavrenčič je bil obtožen zoperstavljanja orožnikom in lahke telesne poškodbe. O dogodku smo svojčas poročali. Pred sodiščem v Gorici je bil župan Lavrenčič obsojen pogojno na 4½ mesece zapor.

—j Prvi sneg. V soboto je pobebl sneg vrhove goriškega gorovja in Matajur je zavil v belo odejo. V nižinah je nastopil mraz.

—j Koliko se poplje in poje v Trstu. Užitina na vino in druge pijače inkasirajo v Trstu na mesec okoli 130.000 litr. V prvih sedmih mesecih letošnjega leta je dal užitina na pijače 7 milijonov 726.322 litr. Užitina na meso in druge jestvine je bilo v isti dobi 7 milijonov 308.636 litr. Z davščino še na nekatere druge predmete je znašal inkaso v sedmih mesecih 18 milijonov 625.149 litr, povprečno na mesec 2.667.356 litr.

—j Ponesrečil se je pri delu v Čezsoči 22letni delavec Peter Copi. Težko poškodovanega so prinesli v goriško bolnico.

—j Prebivalstva v Trstu je bilo dne 30. junija t. l. 246.537. Po ljudskem štetju 1. dec. 1921 je bilo prebivalstva 238.655. V treh letih znaša narastek 7882. Leta 1800 je štel Trst prebivalstva 28.028. Leta 1900 je bilo prebivalstva 178.127. V prvi polovici t. l. je bilo v Trstu porok 747, rojstev 2040 in smrtnih slučajev 2022.

—j Akademsko ter. društvo «Istra» bo imelo svojo glavno skupščino v Opatiji dne 20. t. m.

—j Postopačev in beračev je polno po Trstu. Mnogo jih je, ki se jim ne ljubi delati in raje pohajkujejo. Številni so pa tudi brezposelni, ki bi radi delali, pa nimajo dela. Tržaška policija je te dni izvršila na raznih delih mesta polzvedovanje in preiskovanja ter aretirala nad 200 oseb. Nekaj bo izgnanih, nekaj izpuščenih in nekaj jih pride pred sodišče.

in tako ti je odleglo. Ali nimaš še drugih grehov?

— Druhih grehov? Jaz? — je vzdihnil Mohnati — Kaj pa bančna operacija s trgovcem Trojenosovim — mar to ni nič? To naj bo po vašem mnenju nedolžna stvar?

— Čakaj no, — je zašepetal Vostrozubov. Prijel je prijatelja pod pazduho in ga potegnil od mize. — Ne govori jim o tem. Ne bodo te razumeli. Jaz pa razumem. Tu imaš — pij, potem mi pa poveš.

— Zares ti povem. Vse povem. Ničesar ne utajim. Popivala sva nedavno s trgovcem Trojenosovim. Začel se je bahati s svojo čekovno knjižico. — Ali si že videl tako-le knjižico? — mi je dejal. — Nič posebnega, kaj ne? Krava bi polizala z jezikom — pa je po knjižici in vendar je v nji velika sila. Tu napišem številko, tu svoje ime — evro ti, pa lahko greš po denar. Hočeš deset ali dvajset tisoč, kolikor ti drago. — Tako se je bahal in bahal, dokler ni zadremal. Vzel sem mu iz žepa knjižico in iztrgal iz nje listek.

— Mohnati? — je vzkliknil Vostrozubov ogorčeno. — Je-li mogoče? — A Mohnati je vnovič težko vzdihnil.

— Da! Da! Kesam se vsega, ker je danes velik praznik. Na listek sem napisal tri tisoč in podpisal »J. Trojenosov.« — sreča moja, da čeka kakor bi kure hodile, — in še tisti teden sem dvignil v banki denar. Onsi se mi ta čin, prijatelji, o, kako se mi gnusi!

— Kam si dal tisočake, nesrečnej? — Šel sem takoj v drugo banko in naložil vse tri tisočake na tekoči račun. In tu imam zdaj tako čekovno knjižico, enako, kakor jo je imel Trojenosov.

— Kakšna sramota! Kako se mi gnusi! Pokaži... knjižico.

— Evo je... vidiš?... Tu se napiše znesek in datum, tu podpis...

— Je-li mogoče, Mohnati, da te vest ni nikoli pekla, da se nisi bal božje kazni za grehe? —

Kaj pa krstno ime dotičnega, ki ima v banki denar? Ali se tudi napiše na ček?

— Čemu neki? Ček se glasi kar na dotičnega, ki gre po denar. Ali razumeš, kako enostavno je vse to? Predložiš ček in nihče te ne vpraša, ali imaš kako potrdilo ali ne. Banka ti izplača označeno svoto in ti greš svojo pot.

— Hm!... Bogleme, kako smešni so ti bankirji! Pokaži mi še enkrat to knjižico... Najprej si torej iztrgal iz knjižice listek, potem si pa kar napisal trgovčev priimek.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 15. septembra 1926.

Naša širokogrudnost

Prejeli smo to-le pismo:

Gospod urednik!

Zadnji čas se opaža vse večje števno avstrijskih, zlasti koroških Nemcev — pred vsem kočevskih emigrantov — na našem ozemlju. Pri tem je značilno, da ti ljudje prihajajo docela neovirano k nam, se tu neženirano gibljejo. Še več ošabno nosijo ti pokonci glave. Obenem sistematično sugerirajo in skušajo dopovedati Kočevjarem, da v do glednem času pripade Slovenija s Kočevjem vred — Avstriji, odnosno povečani Veliki Nemčiji.

Nasprotno pa morajo naši državljani imeti za Koroško še posebno dojenje dež vlade (Einreisebewilligung nach Kärnten) in so tam stalno pod policijskim nadzorom, razen tega pa izpovedati denunciacijam Heimatsdiensta in drugih komitaških organizacij.

Brezdvomno in očitno prihajajo semkaj najzagrizenjši strupeni nerijatelj našega naroda — marsikdo brez zanimanja in dohodkov — svoje rojake hujškat proti naciji in državi in jim mešat pojme, obenem pa špijonirat v nemške namene. Posebno se v tem oziru o počitnicah odlikujejo nekateri bivši naši učitelji, ki so povrh bili toliko smeli in brezobrazni, da so zahtevali od naše države pokojnine ali odpravnine.

Skraini čas je, da se oblasti intenzivno pozanimajo za navedene pojave kočevske irendne in jim posvetijo vso zaslužno pozornost, našim prizade tim konzulatoma pa s sodelovanjem zanesljivih avtonomnih uradov predložijo izčrpen seznam vseh sumljivih elementov, ki se nam danes naravnost roga jo na naših tleh. Po potrebi naj ministrstvo notranjih del izjavi glede notnih listov reciprociteto ev. retorizijo z ozirom na Koroško in Kočevje. Videant consules!

Narodnjak.

O ekskurziji ljubljanskih tehnikov v Francijo se širijo po Ljubljani zelo čudne vesti. Govorijo se, da so se zeli na način, ki je vreden najstrožje obsodbe. Ako je samo desetina tega res, kar se govori je dolžnost poklicane oblasti, da takoj uvede najstrožjo preiskavo in eksemplarčno kaznuje vse one, ki so na tak nekvificiran način kompromitirali naše ime pred tujim svetom. V tem primeru drakonska strogost edino na mestu, popustljivost in mehko ba bi bila prav tako obsodbe vredna, kakor dogodek sam. Zato pričakujemo z vso gotovostjo, da store poklicani činitelji vse, kar jim velewa vest in kar jim ka tegorično nalaga skrb za ugled in čast našega imena in našega najvišjega prosvetnega zavoda pred svetom.

Uniformiranje srednješolskih učenk v Sarajevu. Ravatelj nekoga srednješolskega zavoda v Sarajevu je prišel na originalno misel. Pokrenil je vprašanje uniformiranja srednješolskih učenk in sicer predvsem radi tega, da bi na ta način učenke pomnožile pažnjo med šolskimi urami ter pozabile na razne modne norosti. Na sestanku z roditelji se je dosegla enoglasnost in je bilo sklenjeno, da upeljejo obvezno uniformiranje učenk in sicer tako za pot v šolo in iz šole, kakor za časa pouka.

Tisočletnica hrvatskega kraljevstva in slovenska društva v Zagrebu. Zagrebška slovenska društva so sklenila, da prirede koncem leta veliko skupno proslavo tisočletnice hrvatskega kraljevstva. Na proslavo bodo pozvali najveljavnejše prvake vseh slovenskih kulturnonacionalnih pokretov. Proslava se otvori z veliko svečano akademijo, na kateri bodo govorili zastopniki vseh slovenskih narodov. V svrhu proslave se je sestavil poseben komite iz vseh slovenskih društev v Zagrebu.

Pogajanja med lastniki tiskarn in tipografi. Iz Zagreba poročajo, da je v pogajanjih med Savezom grafičnih poduzeć in grafičnih radnikov v stvari nove kolektivne pogodbe dosežen sporazum glede plaće. Mezdne razmere se bodo urejevale potom

— Him... Da... Pa nikar ne obupa. Gotovo ti je že malo odleglo.

Poljanski je že dolgo poželjivo sledil razgovoru obeh prijateljev. Stopil je k Mohmatiju, ga objel prijazno okrog pasu in mu zašepetal na uho:

— Torej, kako je, ali ti je odleglo? Ali nimaš na vesti nobenega greha več?

Mohmati ga je začuden pogledal.

— Grehovi? Nobenih grehov več da nimam, pravis? Obesti me za zadnji greh bi bilo prebaho. Prijatelj! Prekolnite me! Pljunite mi v obraz! Zapeljal sem tuj ženo!

— Kakšna lumparija!... je vzklil Poljanski in prezirajoče pogledal grešnega prijatelja. — Je lepa?

— Naravnost krasotica. Mlada, zdrava, okrogla, roke ima mehke kakor žamet in božati vam zna, da...

— Mohmati! Je vzklil Poljanski ogorčeno, — ne govori tako nesramno. Mar se ne sramuješ? Je-li mogoče, da nisi pomislil pri tem na njenega moža, na človeka, ki si ga tako nečloveško okradel?

— Smilil se mi je, — je vzdihnil Mohmati in povedal svoj grešno glavo. — Toda kaj sem hotel početi, prijatelj, če je pa tako občudovanja vredna krasotica?

— Občudovanja vredna, pravis? Kaj pa svetost domačega ognjišča? Kaj pa zvestoba? Povej, kako ji je ime!

— Čemu ti pa bo njeno ime? Saj vendar ni pošteno — izdati ime!

— Govori, prešušnik! Povej njeno

paritetne komisije od časa do časa na temelju indeksnih števil. Delovni čas ostane do ločen na 8 ur v tleh šibitih, izvemski strojne stavke. Rešeno še ni vprašanje dopustov, vajencev in nekatere druge točke.

Vojska in kraljeva garda v Splitu. Glede na bližnji poset kraljevske dvojice v Dalmaciji in Črni gori je prišel v Split oddelek konjenice, artiljerije in polk kraljeve garde. Došlo vojaštvo se porazdeli na Črno goro, Dubrovnik in Split. Končno se koncentrirala vojaštvo v Splitu, kjer bo najbrže na obali revija čet.

Kongres pravnikov v Beogradu. Za časa kongresa daje vsa potrebna pojasnila in informacije, zlasti glede nastanitve kongresni generalni sekretariat (sekretar M. Zlatanović, sodija okrožnega sodišča), ki uraduje v prostorih advokatskega kluba, Balkanska ulica, Palace Luxor, vis-a-vis hotela Moskva. — Odbor društva »Pravnikar.

Na konferenco bojevnikov invalidov v Zenevi je danes odpotovala jugoslovenska delegacija, sestojeca iz treh članov udruženja invalidov. Izvršni odbor za Slovenijo je zastopan po tovarišu I. Miranku. Želim, da bi delegacija dosegla uspehe pri reševanju perečega invalidskega vprašanja.

Polovične vožnje za vojne invalide. Minister za promet je z rešitvijo od 7. septembra t. l. M. S. št. 24.451 odobril invalidom 50% popust za potovanje po železnicih, kadar potujejo po privatnih poslih in to za štirikratno potovanje v letu. Predpisani so novi obrazci, ki jih bodo invalidi dobili pri svojih podružnicah, čim jih prejmejo od svojih nadrejenih odborov.

Izsuševanje. Med Delibatom in Gajem leže veliki kompleksni plodne banatske zemlje. Leta 1908. se je ustanovila vodna zadruga, da izsuši polja, ki so bila pod vodo. Delo se je pričelo šele po osvoboje nju. Zadruga je dobila od državne hipotekne banke posojilo 1.000.00 dinarjev. Dela so skoro dovršena in kmalu bo zemljišče izročeno racionalnemu obdelovanju.

Kongres trgovcev in industrijalcev iz Slavonije in Baranje se bo vršil v Osijeku povodom jesenskega zbora od 10. do 18. oktobra t. l.

Trgatev v Hercegovini se je pričela. Ker so vinogradi letos mnogo trpeli, bo znašal pridelek komaj tretjino lanskega.

Zgodnja jesen se je pojavila tudi v Dalmaciji. Lani so bila ob tem času kopolišča še polna, letos so skoro že prazna. Burja piha in čuti se neobčajna mrzla jesen.

Pravico do polovične vožnje po železnicih bodo imeli diaki po novem odloku saobračajnega ministristva samo o Božiču, o Veliki noči in koncem šolskega leta.

Svetovna vzorčna razstava v Rimu. Dne 15. septembra se otvori v Rimu svetovna razstava, ki bo trajala šest mesecev. Prijavljena znaša Lir 100; razstavnii prostor se plačuje po Lir 200 za m². Razum tega je plačati za režijske stroške 50 Lir. Ravnateljstvo razstave, ki daje o razstavi vse potrebne informacije, se nahaja v Rimu, Via Due Macelli 28.

Iz Amerike. V kraju Frontenac, Kansas, so našli mrtvega rojaka Josipa Goršeta. Imel je prestreljeno glavo, poleg njega pa je ležal samokres. Verjetno je, da je Gorše izvršil samomor. — V Clevelandu je umrl Fran Straiša. Pokojnik, ki je bil star 67 let, je bil doma iz fare Gornji vrh na Dolenskem. — V Clevelandu je tudi preminula rojakinja Josipina Rochlin. Pokojnica, stara 33 let, je bila iz Travniha pri Loškem potoku. — V Sheboyganu je umrl rojak Fran Zunter, star 41 let. — V tovarni se je ponesečil rojak Zmanc. Stroj mu je zmečkal roko. Težko poškodovanega so prepe liali v bolnico. — Na University of Dubuque je z odliko maturiral Slovenec Karl Hren Poglodich. Prejel je tudi odlikovanja B. A. With »Cum Laude«. — V Calumettu je umrl rojak Stefan Gešel. Zadel ga je kap. Doma je bil iz Dobli na Belokranjskem. — V Clevelandu je umrla 18letna Jela Košuta, doma iz Sv. Križa na Primorskem. — Istotam je preminula rojakinja Amalija Miklavčič, stara komaj 17 let. — Dalje je preminul rojak Janez Budan, doma iz Žužemberka. — V Hiblingu, Minne-

ime, da bomo lahko molili za njeno pogubljeno dušo in izbrisali tako njene in tvoje grehe. Slišiš? Govori!

— Služabnica božja Natalja, tako ji je ime, — je zašepetal Mohmati ves potrt.

— Natalja? Bog te kaznuj za to Nataljo, Mohmati! Kako je ime njenemu očetu, kako se imenuje po njem?

— Služabnica božja Mihajlovna.

— Mihajlovna? Kakšna grdoblija! Nisem te vprašal, kako se imenuje po očetu, ker nočem razkrinkati te nesrečne žene... Vprašam te samo: Je-li mogoče, da si imel dovolj pozuma posečati jo, hoditi k nji na dom, gledati njenemu možu v oči?

— Ne, po telefonu sem opravil vse. Vedno sva se pogovarjala samo po telefonu.

— Tem slabše! Kaj pa, ali nisi čutil, da te peče vest? Ali se ti ni zajedla ta številka, strašna in zločinska številka kot žerjavica v dušo? Se ti ni zajedla? Povej — kaj se ti res ni zajedla? — Zajedla se mi je. — je zašepetal Mohmati in priklimal z glavo. Bil je obupan nad svojimi težkimi grehi.

— To številko moraš pozabiti. Slišiš? To, kar si storil, je podlost. 17—18?

— Kaj? Ta številka? Ne... Še hujše, še več!

— Še hujše? Še več? Kaj torej? 347—92?

— Aha... Natalja Mihajlovna... Tako. Kako si se ji približal? Kakšno podlost si si izmisli, da si zvalil la zapeljal to nesrečno ženo?

sotta, je preminul 45letni Fran Dolenc. — Dne 19. avgusta je v Colorado Springsu umrl 15letni Anton Zobec.

— Slovenec dobil prvo nagrado za najboljši radio-amaterski aparat v Zagrebu. V nedeljo dopoldne je bil na zagrebškem zboru razglašen rezultat tekmovalstva za najboljši po amaterju zgrajen radio-aparat za sprejemanje. Prvo nagrado je dobil Ewald Jakopič, šef signal, sekc. drž. žel. Ljubljana, z napisom »Utis 1872«.

— Ljubosumnost vzrok zločina. V selu Branežcina v okraju Pakrac se je te dni odigrala rodbinska tragedija. Seljak Mile Pletikapa, ki se je nedavno poročil, je živel skupno s svojim očcem pod enim krovom. Oče je pričel mlado snaho kmalu začezovati. Sin je to opazil in zato so v hiši čezto nastajali prepri. Pred dnevi je sin zalotil očeta pri svoji ženi, pograbil je debel kol in ga udaril tako močno po glavi, da je oče obležal mrtve na licu mesta.

— Senzacionalen beg volvodinskega bankirja. Iz Novoga Sada je pobegnil bogati posestnik iz Srbobrana, Gaora Manojlovič, potem ko je zašpekuliral vse imetje in dvignil pri raznih ttrdkah 5 milijonov dinarjev. Pretkli teden je rekel, da gre v Beograd, kjer bo vpisal svojo hčerko na gimnazijo. Sumi se, da je preko Hamburga pobegnil v Ameriko. Njegovo imetje so zaplenili.

— Smrtna kosa. V nedeljo jutraj se je v Zagrebu ponesrečil g. Avgust Pust, blagajnik kurilnice drž. železnice v Zagrebu. Pokojnik je bil iz znane narodne ljubljanske rodbine. Bil je značajan narodnjak in naprednjak, ki ni nikdar skrival svojega prepričanja. Kot vestnega in sposobnega uradnika so ga vsi uvaževali in čislali. V krogu svojih stanovskih tovarišev je bil priljubljen kot dober kolega in prijeten družabnik. Pokojnika prepeljejo v Ljubljano, kjer bo jutri v sredo ob 17. pogreb z glavne kolodvora na pokopališče v Štepanji vasi. Blag mu spomin! — Včeraj je po mu kapotni boleznii umrla gđ. Franj Wester, namestnica pri tvrdki Feliks Urbanc v Ljubljani. Pokojnica, sestra g. Josipa Westra, nadzornika srednjih šol v Ljubljani, je bila vedno navdušena in značajna narodnjakinja. V svojem poklicu nad vse delavna, izredno sposobna namestnica. Uvaževali in spoštovali so jo vsi, radi pa so jo imeli zlasti njeni stanovski tovariši in tovarišice. Pogreb bo v sredo ob 16. izpred državne bolnice. Bodi ji ohranjen prijazen spomin!

— Stara Jugoslovenska avtomotrika Ch. Nusser, Beograd, izloži za na avtomobilskoj izložbi ove godine dva velika Benz-avtomobila 16/50 k. s., kolonijalni tip sa 6 cilindera, koji su specijalno građeni za najsilabije ceste. Ti Benz, najstarija tvornica avtomobila na svetu, je god. 1885 prvo vozilo sa eksplozivnim motorom dala na tržište, te ju se može označiti pionirou u gradjenju avtomobila. Glasovite tvornice Benz poznate su na cijelom svijetu, te se drže od vjajkada svog principa, vozilo i motor ne smiju se graditi za oko ili za salon ili čas za vetrinu, nego tako da udovolje i najvećim zahtjevima, da su sposobna i za najsilabije ceste, da su najtrajnija uz najveću zanesljivost i uz najmanje smetnje u pogonu, i da troše izvanredno malo materijala. Tvornice Benz drže za Jugoslaviju svoje stare ciljene usprkos povišenoj carini te ne uzevši u obzir, da su sva njezina kola opremljena sa svim najmodernijim tečevl namama našeg doba. Tvrtka Nusser zastupa i Tatra-avtomobile, mala kola, koja imaju veliku budućnost, jer se njihova konstrukcija bitno razlikuje od dosadašnjeg krivog gradjenja malih avtomobila.

— Strogi ukrepi proti postopacem. Zagrebška policija je sklenila, da nastopi proti potepuhom in delamržežem strogo. Dogodilo se je namreč, da so bili ti skitalci prijeti na ulici, kjer so nadlegovali občinstvo in da so pozneje po pardednevem zaporu zopet prišli na ulico in nadaljevali svoj posel. Zato je policija odredila, da se poslužijo skrajnih mer in bo take potepuhe predala državnemu odvjetniku, da jih kaznuje po zakonu o zaščiti države in javne varnosti. Po izrečeni obsodbi bodo poromali v kaznišnice na prisilno delo.

— Srečo v zakonu ustvarja samo skrbnost in varčnost gospodinje! Te vrline ima pa samo ona gospodinja, ki uporablja izključno samo milo »Gazela«. 156/L

— Nič posebnega. Izvedel sem samo, da ji dvori Šmelkov. Ko sem se seznanil z njo, sem ji povedal, da se Šmelkov povsod baha, kako lahko jo je dobil. Izmisliš sem si to. Šmelkov o tem sploh ni nikjer govoril, in ta vest jo je tako razkačila, da je Šmelkova sročila. Takoj sem jo začel tolažiti, izrazil sem ji svoje sočutje.

— Trikratna podlost — je omenil Poljanski ogorčeno in si pri tem zabeležil nekaj na košček otrone lepenske — In to so vsi tvoji grehi? — je vprašal Krutunov ter našel v kozarce ostanek osme steklenice. — Ali si priznal že vse?

— Zdi se mi — vse.

— No, torej. Ali ti je odleglo?

— Zdi se mi, da mi je odleglo.

— Vidiš. Saj sem ti dejal, da ti odleže. Pomagali smo ti, olajšali smo tvojo vest.

— Res ste mi jo olajšali. — je pridrl Vostrozubov resno.

— Odvalimo še kamen, ki teži tvojo dušo, — je vzklil Poljanski.

— Vse kamne odvalimo. Kamen na kamnu ne ostane od tvojih grehov.

— Pojdimo domov, dragi prijatelj. — je prosil Mohmati ves potrt in skasan. — Zaspan sem.

— Le pojdi, sinček, je pojdil Bog te varuj. Kadar te bo vest zopet pekla — kar izpovej se nam. Olajšamo ti jo.

— In Mohmati je šel domov potolažen, vesel, z omečkanim srcem in čisto vestjo. Poslušal je veselo zvonjenje veliko-aočnih »vonov.

Ob 4., 1/2 6., 1/2 8., 9. uri se vrše danes predstave v Elitnem kinu Matica.

Iz Ljubljane

— Slavnostno odlikovanje mag. nadsvetnika v p. g. E. Laha. V soboto popoldne je predsednik gerentskega sveta dr. Dinko Puc na slovesen način izročil najvišje odlikovanje, red. Sv. Save IV. stopnje mag. višjemu svetniku v pok. g. Evgenju Lah u. Izročajoč mu odlikovanje, je dr. Puc očrtil slavljeno delovanje na magistratu in njegove zasluge za razna narodna in humanitarna društva in institucije, predvsem za »Slovensko Matko« in Narodni dom. Nato je čestital slavljencu v imenu magistratnih nameščencev nadsvetnik g. Fran Govekar. V svojem govoru je povdarjal, da je slavljeneč služboval pri mestni občini nad 38 let kot šolski, društveni, predsedstveni in statistični referent. Dolga leta je bil tajnik »Slov. Matice«, odbornik Čitalnice, tajnik podružnice CMD, tajnik društva »Narodni dom« in odbornik drugih društev. Povsod je bil mož na svojem mestu, delavec in požrtvovalen, marljiv kot mravlja. Udeleževal se je tudi literarno. Pisal je v »Lj. Zvonu«, letopisi »Slovenske Matice« so bili večinoma njegovo delo. Slovljencu je v imenu mag. osobja še čestitala gđ. Manica Komarova. Slavnostnemu odlikovanju so prisostvovali poleg gerenta A. Likozarja in direktorja dr. Zarnika tudi zastopniki raznih uradov.

— Redek jubilej praznuje jutri 16. t. m. ugledni naš sosesčan g. C. J. Hamann — 80letnico svojega rojstva. Rojen leta 1845. v Köpenicku pri Berlinu je po zavrnjenih trgovskih študijah ustanovil leta 1866. v Ljubljani posebno trgovino s perlom in toaletnim blagom, katero je s svojo agilitnostjo, realnostjo in solidnostjo dvignil v cvetoče podjetje. Trgovina Hamann je bila kmalu splošno znana po vsem slovenskem ozemlju. Jubilent je eden izmed onih redkih priseljencev Nemcev, ki niso pozabili, da žive med Slovenci. Ni se mešal v dnevno politiko, pač pa je rad podpiral razna slovenska društva ter bil jako končianten proti vsem. Radi svoje poštenosti, ljubeznjivosti in dovtipnosti je stari Hamann splošno znan in priljubljen v krogih starejših Ljubljančanov. Slavljencu, ki je navzile svoji visoki starosti še vedno čil in vedrega duha, ključemo ob njegovi 80letnici: Še na mogoča leta!

— Radi neprimerno visokih mesnih cen se množe pritožbe. Cene živini, pravijo ljudje, so padle za več kakor polovico, zakaj se v istem razmerju ne znižajo tudi cene mesa?!

— Na sadnem trgu je še vedno taka draginja, kakor v nobenem drugem mestu. Češnje, breskve, hruške in jabolka so še vedno pri nas dražja, kakor na primer na Dunaju, dasti se to sadje večinoma od nas dovažja tjakaj. To so nezasišane razmere. Naj vendar tržno nadzorstvo primerja cene pri nas in drugod ter napravi enkrat energično konec temu zares nezasišanemu odiranju na našem trgu. Malo več energije, pa se ne bo več zgodilo, da zginejo jajca, razne vrste sadja v tistem hipu s trga, čim so predpisane za nje točne cene. Ali si tržno nadzorstvo ne upa nastopiti s potrebno odločnostjo proti takemu postopanju? To bi bilo žalostno! Zato še enkrat: več energije in odločnosti.

— Splošnega ženskega društva seja v sredo, 16. t. m. ob 5. pop. Polnoštevina udeležba odbora nujno potrebna. Članice dobrodošle!

— Pevski odsek Trg. društva Merkur v Ljubljani prične s pevskimi vajami zopet v sredo 16. nov. 1925 ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih, Gradišče 17/L. Poleg dosedanjih pevcev vabljani tudi drugi člani in novinci. — Odbor. 1645/n

— Vstopnice za slavnostni koncert »Ljubljanskega Zvona« so že naprodaj v Matični knjigarni na Kongresnem trgu.

— Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. V sredo možki, v četrtek mešani zbor.

— Poskusen samomor. V nedeljo popoldne se je v svojem stanovanju v Vegovi ulici zastupila gospa K. A. Zavžila je večjo količino strupa zoper podgane. Prepeljali so jo v bolnico, odkoder javljajo, da je njeno stanje povoljno.

— Neprevidezno igranje z orožjem. Al. Polanko, 25-letni čevljar, stanujoč v Društveni ulici v Vodmatu, je v nedeljo 13. t. m. popival v gostilni Vehovec v Žužemberku. Nato je vzel iz žepa nabasan browning ter se pričel z njim igrati. Nenadoma se je samokres sprožil in krogla je zadela nesrečnega čevljarja v glavo. Prebila mu je sence ter občila v možganih. Težko ranjenega so prepeljali v bolnico, kjer se bori s smrtjo.

— Nesreča. Na Sv. Petra cesti se je splašil konj izvoščka Josipa Moserja. Moser je padel z voza in se občutno poškodval na glavi. Prepeljali so ga v bolnico.

— Za »Podporno društvo slepih«. Povodom poroke gosp. Črnivca z gđ. Marijo Gabrič se je nabralo za naše društvo 130 Din. Srčna hvala. — Uradniki računovodstva del. min. fin. v Ljubljani so darovali našemu društvu 300 Din in dijaki gimnazije v Ptuj 85 Din. Vsem darovalcem iskrena hvala. Podporno društvo slepih v Ljubljani.

Starine

prve vrste, n. pr. pohištvo, porcelan, steklenice, leseni lestenici itd. se kupujejo in plačujejo najbolje! — Ponudbe z natančnim popisom in navedbo cene na: Julij pl. Huebershofen »Silberagl, Zagreb, Hlica 131 a.

Zdravniški kongres v Dubrovniku

Dne 8. t. m. je bil v Bondinem gledališču v Dubrovniku otvoren VII. kongres jugoslovenskega zdravniškega društva, katerega so se poleg naših zdravnikov udeležili številni tuji gostje, tako da je imel skoraj mednarodni značaj. Kongres je otvoril predsednik Udruženja dr. Momčilo Ivković, ki je pozdravil udeležence ter predlagal, da se pošlje pozdravna brzojavka kralju. Posebno je pozdravil navzoče mozemske goste Ruse, Poljake in Bolgare. Delegat bolgarskih zdravnikov dr. Kirov je pozdravil kongres v imenu bolgarskih kolegov, izjavljajoč, da so Bolgari pripravljeni sodelovati pri ustanovitvi zdravniškega Saveza, ki naj pripomore k zbliznanju slovenskih plemen. Zaključil je svoj govor z vzklikom: »Naj živi kralj Aleksander! Naj živi Jugoslavija! V imenu poljskih zdravnikov je pozdravil kongres univ. profesor dr. Kluzinski iz Varšave in v imenu Rusov dr. Rejin. Po običajnih formalnih pozdravih je kongres prešel na dnevni red, predvsem se je razpravljalo o delovanju Saveza v preteklem letu vprašanje osnovanja Saveza vseh slovenskih zdravnikov, v katerem vprašanju so dosepli povoljni odgovori iz Moskve, Varšave in Sofije, iz Prage pa se ni prisel noben odgovor. Drugi dan je kongres nadaljeval in so se napreje vršile volitve v novi odbor, v katerega so bili izvoljeni: za predsednika dr. Momčilo Ivković (Beograd), za podpredsednika dr. Edmund Batak (Zemun) in dr. Živko Lapajne (Ljubljana), za tajnika dr. Drago Lopašič (Zagreb), za blagajnika dr. Dimitrije Miodragović (Beograd). V odbor so bili izvoljeni: dr. Zdravko Rubidič, dr. Svetislav Stefanović, dr. Sava Nedjeljković, dr. Grga Bobić, dr. Mašek, dr. Hühn, dr. Pajac, dr. Stanislav Čupić, dr. Dereani, dr. Tintat, dr. Klasin, dr. Luba Mirić, dr. Dušan Čorović, dr. Praštalov, dr. Jovan Tončić, dr. Petrovič, dr. Vandekić in dr. Jovanović.

Glede ustanovitve Saveza slovenskih zdravnikov je bila sprejeta tozadevna resolucija, s katero se v imenu delegatov Rusije, Poljske, Bolgarske in Jugoslavije pooblašča poseben odbor, da pošlje uradne cirkulare vsem slovenskim zdravniškim udruženjem in jih pozove, da delegirajo po enega ali dva člana v poseben odbor, ki bo definitivno izdal načrt pravil in sklepov, kje se ima vršiti vseslovenski zdravniški kongres, na katerem se bo proglasilo osnovevanje Saveza. Ta kongres bo verjetno v Beogradu. Zdravniški kongres se nadaljuje.

Iz Celja

— Učitelj Franjo Krajnc, Okoliška deška šola je z upokojitvijo zgubila poleg umrlega Armina Gradišnika drugega markantnega učitelja, ki je na zavodu služboval 30 let. Dosegel je najdaljšo službeno dobo od vseh dosedaj tam službojočih učiteljev. Kot mlad učitelj je leta 1895. pod prvimi nadučiteljem na tej šoli, pokojnim Lopotom, nastopil službo vzgojitelja slovenske dece na vročih celjskih tleh. Učitelj Krajnc, poln idealov, vedno vesel in zdravega humorja, je navduševal svoje učence, svoje tovariše, svoje sosesčane v šoli in društvi za pravično slovensko stvar. Vsa sedanja generacija celjske okoliške občine in velik del Slovencev Celjanov se z veseljem spominja svojega dobrega učitelja in vzgojitelja. V znak hvaležnosti za dolgoletno trudopolno delovanje na šolskem polju in izjaven šole, mu je izročil krajni šolski svet krasno od strokovnega učitelja Grašerja na tukajšnji meščanski šoli izdelano diploma z izrekom: »Krajni šolski svet in učiteljstvo deske šole v Celju se Vam, prebлагorodni gospod Franjo Krajnc, najsrečnejše zahvaljujejo za Vaše 30letno požrtvovalno delovanje kot učitelj in vzgojitelj naše okoliške mladine.« Da bi idealno delavni mož dolgo užival svoj zaslužen pokoj.

— Umrlo je tekom meseca avgusta v Celju 20 oseb. Od teh jih je umrlo v bolnici 17, 2 na domu in 1 v vojaški bolnici.

Iz Maribora

— Odlikovanje. V nedeljo dopoldne je mariborski župan dr. Leskovar na svečan način izročil odlikovanje uradniku okrajnega zastopa g. Eichkitzu, s katerim ga je odlikoval Nj. Vel. kralj Aleksander v priznanje njegovih zaslug.

— Mariborska poročila. Pred poroto sta se v ponedeljek pojavljala Janez Zamuda iz Lomnohe pri Gornji Radgoni in Rupert Senekovič, delavec v Negovi, radi hudoledstva ropa. Oba sta dne 28. februarja t. l. vdrla v hišo posestnika Ivane Šipek ter zatevala, da jima izroči denar. Zaključala sta: »Peneze ali smrt!« Šipekovi je uspelo pobeigniti lopovoma ter je pozvala sosedo na pomoč. Vlomilca sta medtem odnesla pete. Obsojena sta bila: Zamuda na 3 leta in Senekovič na 5 let ječe.

Preoblikovanja damskih in moških klobukov

Izvršuje točno in po ceni

Fani Brilli, modistka

(PREJE Resljeva cesta), sodaj Dalmatinova ulica 10, pritlično.

</

Gospodarstvo

Ljubljanski velesejem v inozemskem tisku

Generalni konzul Češkoslovaške republike v Ljubljani dr. Otakar Beneš priobčuje v nedeljski številki »Prager Presse« zelo simpatično pisan članek o našem letošnjem velesejmu. Uvodoma poroča avtor o otvoritvi V. Ljubljanskega velesejma, o kraljevem posetu in ogledu poedinih paviljonov. Nato sledi opis udeležbe in števila razstavljalcev. Gosp. generalni konzul z zadovoljstvom ugotavlja, da je bila Češkoslovaška glede na število inozemskih razstavljalcev prva in izjavja:

»Čeprav so od tega števila (vseh razstavljalcev) v zadnjem hipu iz različnih motivov nekateri odpadli, je vendar iz impozantnega števila inozemskih razstavljalcev razvidno, da uživa Ljubljanski velesejem med inozemskimi industrijanci po pravici velike simpatije. Letošnjega velesejma se je udeležilo okrog 653 razstavljalcev, kar je z ozirom na omenjeno gospodarsko krizo, na velike stroške itd. zelo impozantno število.«

Avtor opisuje nato inozemske tvrdke in njihovo razstavljalno blago, omenja industrije, ki so imele največ interesov, naglašajo pomen živinske razstave in prihaja do zaključka, da se mora Češkoslovaška v bodoče še bolj zanimati za Ljubljanski velesejem.

»Ob zaključku mi budi dovoljeno — piše dr. Otakar Beneš, — spregovoriti kratko o tem, kakšno naj bi bilo v bodoče razmerje med češkoslovaško industrijo in bodočimi Ljubljanskimi velesejmi. Kakor znano, je češkoslovaški izvoz v Jugoslavijo še vedno preslaba. Krivda zadene poleg drugih okoliščin nedvomno tudi češkoslovaško industrijo, ki se doslej ni dovolj zanimala za Ljubljanski velesejem. Čeprav za razloge te abstinenca nismo nedostopni in jih dobro razumemo, smo vendar mnenja, da je v eminentnem interesu našega izvoza v Jugoslavijo, da posveti naša industrija Ljubljanskemu velesejmu v bodoče večjo pozornost kot doslej. To je potrebno tem bolj, ker stojimo pred trgovinsko pogodbo med obema državama, ki naj zagotovi našim nadaljnjim medsebojnim gospodarskim odnosom čvrsto podlago. Glede na to, kakor tudi na dejstvo, da so druge države, kakor Avstrija, Italija itd. že sklenile z Jugoslavijo definitivne trgovinske pogodbe in da bo torej njihova konkurenca za nas v bodoče še bolj občutna, moremo češkoslovaški industriji prav resno svetovati, naj v bodoče ne zane marja jugoslovskega tržišča, in sicer ne le v svojem, nego tudi v interesu češkoslovaške države.«

Ta članek je za naše gospodarske kroge sploh in za Ljubljanski velesejem posebej tem večje važnosti, ker ga je napisal eden največjih prijateljev Slovenije in njenega napredka. Prepričani smo, da poziv generalnega konzula dr. Beneša v češkoslovaški javnosti ne ostane brez odmeva in da se sodelovanje med slovensko in češkoslovaško industrijo potom Ljubljanskega velesejma v bodoče še bolj razvije in utrdi.

Vinski trg

Domače tržišče. Letošnja trgatve bo po količini znatno manjša od lanske. Vinogradi so letos zelo trpeli vsled raznih boleznih, toče in drugih vremenskih nezd. Pa tudi v onih krajih, kjer bo mnogo grozja, bo vino drago, ker so imeli vinogradniki veliko stroškov. Ker se obeta manjša trgatve in boljša kakovost, je tendenca na vinskem trgu čvrsta. Za novo letino še niso jasno določene cene, vendar pa vse kaže, da bo novo vino dražje kot se je prvotno mislilo. Cene notirajo: na Hrvaškem med 6—10 Din, v Dalmaciji bela vina 5—7, v okolici Vrška 9,5 odstotka bela vina 5—5,25, 10 odstotka bela vina 5,50 Din liter. Z Avstrijo smo sklenili trgovinsko pogodbo o izvozu 40.000 hl belega in 40.000 hl črnega vina pod 13 % po carinski postavki 30 zlatih kron od 100 kg ali okroglo 2 Din od 1 kg. Če upoštevamo cene pri nas in v Avstriji, je zelo domnevno, da bi imeli mi od te pogodbe kako posebno korist. Na Dunaju notira dobro vino 0,80—0,90 mil. liter, t. j. okrog 6,50—7,20 Din. Pri nas so te cene za boljše čine, poleg tega je pa treba plačati od litra 3 Din carine in transportne stroške do Dunaja, kjer dobi naš izvoznik 7—8 Din za liter. Če bi hotela vlada pomagati našim vinogradnikom, bi morala izposlovati prost izvoz vina v Avstrijo. S tako visoko carino pa nam ni nič pomagano.

Inozemska tržišča. Na Dunaju je veliko povpraševanje po vinu iz 1. 1924. 11. odstotka vina iz 1. 1924. notirajo 0,90—0,95 S, 12 % 1—1,05 S, 13 % 1,10 S. Trgatev se je po kakovosti poslabšala. Zato so tudi cene čvrste. Na Madžarskem je povpraševanje po starem vinu konstantno. Trgatev bo po kakovosti slaba. Slabša stara vina notirajo 500 do 600 mk, visoko odstotka 600—800 mk. V CSR so se izgledi trgatev poslabšali. V okolici Bratislave notirajo cene za stara vina iz 1. 1924 od 6 Kč dalje, v okolici Bergešza od 4,20 Kč navzgor. V Italiji je začelo starih vin primanjkuje. Izgledi letine niso niti po kakovosti, niti po količini tako dobri kot lani. Cene so povsod čvrste. Vina notirajo: Venezia Tridentina 140—180 lir hl za navadna vina, Toscana notira 160—180 lir hektoliter, fina vina 180—200 lir, v Areezu notirajo 10—11.000.000 črna vina 63—73 fr., v Perpiñanu 8—12.000.000 črna vina pri procentu 60—80. Alžirska vina notirajo na pariškem trgu 11—12 % 110—125 fr., v Marsellu 10—12 odst. črna vina 77—88 frankov.

—g. Hmelj, (XXXIV. poročilo.) Zatec, CSR, 11. nov. 1925. Tendence mirna — več razpoloženja — 4000—4350 Kč za 50 kg. — Nürnberg, 12. nov. 1925. Prodanih 100 bal — slabo nakupno razpoloženje — srednji hmelj nekoliko taččen.

—g. Trgovinski promet med Jugoslavijo in Italijo. Od 1. januarja do konca maja

smo izvozili iz Italije za 195,9 milijonov blaga, uvozili pa za 291,4 mil. lir. Od tega izvoza odpade na les 102 mil. lir, na koruzo 50, na jajca 16, na konje 15, na govejo živino 10, na ostalo blago 66 mil. lir. Izvozili pa smo iz Italije bombaževine za 66 mil. lir, volnene tkanine za 22, bombaževine tkanine za 9 in moke za 35 mil. lir. Uvoz moke bi bili pač lahko preprečili.

—g. Srednjeevropska gospodarska konferenca na Dunaju je bila otvorjena 8. t. m. Predseduje prezident republike Hainisch. V predsedništvu zastopajo: Italijane dr. C. Corti, Angleže George Paisch, Francoze Pierre Roger, Poljake I. Twardowski, Holandce van Gyn, Madžare dr. E. Hautous, Avstrijce dr. Pjannl in Jul. Meini, Nemce dr. Gothein in Jugoslovane Ljubo St. Kosier. Konferenca se vrši v dvorani starega dvora. Dopoldne sta med drugimi govorila tudi Jugoslovna Dragutin Pečić iz Beograda in Ljubomir Kosier iz Zagreba. Kosierjev referat je vzbudil veliko pozornost. Konferenca je bila v četrtek zaključena.

—g. Izkaz za posredovalnice za službe Trgovskega društva Merkur v Ljubljani. Službe iščejo: 9 knjigovodkinj, 3 kontoristi, 7 poslovođij, 76 pomočnikov, 8 potnikov, 12 skladiščnikov, 6 knjigovodkinj, 6 korespondentov, 32 kontoristov, 51 prodajalk, 11 blagajničark, 12 strojevisk, 6 učencev in 17 učen. Proste službe: 1 knjigovodja, 1 korespondent, 12 pomočnikov, 1 potnik, 3 kontoristinj, 8 prodajalk, 10 učencev in 2 učenki. Društvena posredovalnica posluje za društvene člane in pa za poslodavce brezplačno, za ostale proti mali odškodnini.

—g. Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 18. septembra t. l. ponudbe glede dobave tiskovin; do 29. septembra t. l. glede dobave medene pločevine, medene žice, rdeče litine, bakrene pločevine in »Pakfong« pločevine ter glede dobave železne pločevine in pocinkane železne pločevine. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odeljenju direktorja državnih železnic v Ljubljani. Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 25. septembra t. l. ponudbe glede dobave 500 kg bencina ter glede dobave stekla (Solini). — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 3. oktobra t. l. pri direktorju državnih železnic v Sarajevu glede dobave drv. — Dne 5. oktobra t. l. pri Upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave drv. — Dne 7. oktobra t. l. pri direktorju državnih železnic v Sarajevu glede dobave bandaž. — Predmetni pogoji so z natančnejšimi podatki in pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled.

—g. Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 18. septembra t. l. ponudbe glede vezave knjig in ponudbe glede dobave map. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odeljenju direktorja državnih železnic v Ljubljani. — Intendantstvo slagališče mornarice v Tivtu sprejema do 15. septembra t. l. ponudbe glede dobave čevlarskih potrebščin. Direkcija državnega rudnika Ljubljana sprejema do 20. septembra t. l. ponudbe glede dobave samokolic. — Dir. drž. rud. Breza sprejema do 1. oktobra t. l. ponudbe glede dobave turbosask. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 18. septembra t. l. pri komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 920.000 kg moke. — Dne 21. septembra t. l. pri intendantstvu slagališča dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave živil namiznega olja, svinjske masti, makaron, riža, pšenicega zdroba, sladkorja, žitne kave in Frankove cikorijske. — Dne 26. septembra t. l. pri direktorju državnih železnic v Subotici glede dobave telegrafskih orodij. — Dne 29. septembra t. l. pri direktorju državnih železnic v Sarajevu glede dobave 2500 kg mehkega svinca. — Dne 30. septembra t. l. pri direktorju državnih železnic v Zagrebu glede dobave gumijevih cevi. — Dne 1. oktobra t. l. pri intendantstvu dravske divizijske oblasti v Ljubljani, dne 3. oktobra t. l. pa pri komandi vojnega okroga v Mariboru glede dobave sene in slame. Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so na vpogled v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

— Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 25. septembra t. l. ponudbe glede dobave okroglega železa in martinovega železa; glede dobave kvadratnega železa in martinovega plovnega železa; glede dobave kolesnih obročev; do 29. septembra t. l. ponudbe glede dobave martinovega plovnega železa in glede dobave okroglega železa. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odeljenju direktorja državnih železnic v Ljubljani. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 3. oktobra t. l. pri direktorju državnih železnic v Zagrebu glede dobave 87.000 kg okroglega železa; pri direktorju državnih železnic v Subotici glede kartona za vozovnice; pri direktorju državnih železnic v Sarajevu glede dobave svinca, svinčene pločevine, svinčnih cevi in pocinkane pločevine. — Dne 5. oktobra t. l. pri direktorju državnih železnic v Zagrebu glede dobave jeklenih ognjenih cevi; pri direktorju državnih železnic v Sarajevu glede dobave rebraste pločevine. — Dne 6. oktobra t. l. pri direktorju državnih železnic v Zagrebu glede dobave krtač, modre galice in salmalakove soli; pri direktorju državnih železnic v Sarajevu glede dobave krp in bombaž ter glede dobave jeklene žice, jekl. pločevine in jeklenih kroglic; pri direktorju državnih železnic v Subotici glede dobave drv. — Dne 7. septembra t. l. pri direktorju državnih železnic v Sarajevu glede dobave strojev. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled.

DELEGATI ZVEZE NARODOV V ŽENEVI. Od leve na desno: Aristide Briand (Francija), Austen Chamberlain (Anglija), Eduard Beneš (CSR), Vandervelde (Belgija)

To in ono

Z mednarodnega spiritističnega kongresa

V Parizu je te dni zboroval mednarodni spiritistični kongres. Udeležba je bila prav dobra. Iz vseh dežel sveta so prihiteli v Pariz spiritisti, da si povedo svoje najnoveše novice, ki so jih razbrali v pogovorih z blagopojniki in sploh z duhovi drugega sveta. Kongresu je prisostvoval tudi znani angleški pisatelj Arthur Conan Doyle. Po šestdnevni burni zborovanjih so sprejeli sledeče resolucije:

Spiritizem je filozofija, ki sloni na točnih znanstvenih dejstvih. Temeljni principi teh dejstev so sledeči:

1.) Bit Božja kot zmisel in vrhovni vzrok vseh stvari.

2.) Bit duše, ki se tekom zemeljskega življenja zveže z minljivim, končnim telesom s pomočjo neke »ekoče«, nemiljive posredovalne prvine.

3.) Nesmrtnost duše, stalni razvoj in izpolnjevanje s pomočjo večkratnega življenja.

O zadnjem vprašanju se je na kongresu razvila ostra borba. Predno je prišlo do soglasja, sta se pobijali dve različni stališči:

Zastopniki reinkarnacije, to je večkratnega vtelenja, predvsem spiritisti iz Francije so bili mnenja, da človeško bitje, ki umre, pozneje zopet zaživi človeško, pozemeljsko življenje.

Nasprotniki, predvsem spiritisti iz Anglije, so nasprotovali temu stališču in zaničali povratek na zemljo. Duše zapuščajo dolini solz in se varvajo priti zopet na zemljo.

Na kongresu so se poravnala tudi nasprotja med pristaši metapsihologije in čistega spiritizma. Obe šoli sta se pa združili v misli: da bivajo pojavi, ki jih neverniki imenujejo nadčutne. Spiritisti so prepričani, da moramo gotovo izredne pojave smatrati kot da se v njih pojavljajo mrtvi duhovi. Taki pojavi so prizori, ki jih doživljajo spiritisti z mrtvimi duhovi.

Metapsihisti pa trde obratno, da nimajo pojavi duhov ničesar opraviti z duhovi kot takimi, nego da so posledice drugih, tajnih sil. Nasproti temu zagovarjajo čisti spiritisti stališče, da so pojavi duhov na spiritističnih sejah res pojavi duhov, ne pa pojavi nekih tretjih neznanjih sil.

Kongres je sklenil, da pozove vlade, naj vpletajo nauk o spiritizmu v šole. Obenem je razpisal nagrado za iznajdbo aparata, ki naj omogoči občevanje z duhovi.

Najboljše krave na svetu

Rekorde, ki so jih dajale ameriške krave, je postavila v senco avstrilska krava plemena Milchsorthorn z imenom »Melba XV«. Ta krava se nahaja v državi Novi Južni Zvezki. Oddala je leta 1923, pod kontrolo izvežanih uradnikov kmetijskega državnega urada 14.732 kg mleka z 4,97 % maščobe. To da 850 kg masla. Največ, kar je dala na dan, je bilo 53½ kg mleka. Tekom osmih mesecev je dala več nego 73 kilogramov masla ali 83 kg masla, torej na dan 2¼ kg masla. Seveda je imela tudi temu primerno krmo, najboljše in strogo predpisano. Najboljša krava Danske je dala v zadnjem kontrolnem letu 12.326 kg mleka s 3,82 % maščobe ali 526 kg masla. Najboljša mlečna krava v Avstriji je last zveznega predsednika dr. Hainische. Dala je lani nad 10.000 litrov mleka.

Živali pri katastrofi v mestu Borehno

Da domače živali instinktivno že v naprej zasluži grozeče naravne pojave in elementarne neizgode in da se mnogo pametnejše obvladujejo kot človek v takih slučajih, je znano dejstvo. Ta slučaj je bil opazovan tudi povodom strahotnega orkana, ki je tekem nekaj minut uničil in spremenil v razvalino malo holandsko mestoce Borehno.

Kmetje pripovedujejo, da so konji in krave na paši pred pojavom orkana nenadoma vsi legli na tla, hrbet obrnjena proti strani, od kjer je prihrlel vihar, glavno pa skrito globoko v travo. »Vrag vedi«, je pripovedoval neki seljak, »odkod imajo živali to opazoval sem tik pred izbruhom viharja domačo mačko, ki je pred dnevi skotila več mladih. Ležala je mirno v kotu kuhinje z mladici. Nenadoma pa je šinila kvišku, pograbila enega mladiča za drugem in jih prenesla na travnik za hišo. V naslednjem trenutku je nastal orkan, ki je mojo hišo spremenil v razvalino. Mačka mi je rešila življenje. Če ne bi hotel za njo, bi me rušeče se tramovje poslopja ubilo. Mačka se je tudi prava umirila. Čim je prva nevarnost minila, je pograbila zopet mladiče in jih prenesla v porušeno hišo«

Popolnoma drugače je bilo vedenje psov. Ko je izbruhnil vihar, so se ljudje zbirali v skupinah, tesno se stiskajoč eden k drugemu. Isto je bilo opazovati pri psih, ki so sledili človeku korak za korakom. Mogoče je, da je bil instinkt mačk večji nego instinkt psov. Mogoče pa je tudi, da se je zopet izkazala zvestoba psa, ki gospodarja ni zapustil tudi v trenutku nevarnosti.

Mrtvecu izrezali srce

Iz Crasove v Romuniji poročajo o slučaju, ki jasno osvedečuje babjeverstvo v XX. stoletju. Nedavno je v občini Deaca de Camp umrl posestnik Peter Branisteanu in je bil dva dni kasneje svečano pokopan. Njegova žena se je bala, da se bo mož v grobu spremenil v čarovnico in da bo vznemirjal vso občino. Svojo bojazen je povedala sosedom in te zopet svojim možem. Ves kraj se je sestal k posvetu. Na posvetovanju se je sklenilo, da pojdejo o polnoči na vaško pokopališče in da bodo zlega duha pregnali iz trupla pokojnega. Sklenjeno, storjeno! Točno o polnoči naslednjega dne so odšli kmetje na pokopališče ter se takoj lotili dela. Izkopali so še sveži grob ter dvignili krsto iz njega. Krsto so odprli ter potegnili iz nje mrtiča. Eden izmed navzočih je iz žepa potegnil ostro nabrušen mož ter ga zasadi mrtiču v levo stran prsi. Napravil je s sunkom veliko odprtino ter pokopnemu potegnili srce ven. Nato so vaščani zmetili ogenj in srce mrtiča med prepevanjem in različnimi zakletvami svečano zažgali. Ko je srce zgorelo, so mrtiča polili z vrelo vodo. Nato so ga položili nazaj v krsto in zopet pokopali. Čim je bila zadeva v redu, so odšli kmetje zadovoljni domov, prepričani, da občino sedaj ne bo nadlegovala nobena čarovnica več. Navzlic temu, da je bil slučaj napravljen zelo skrivoma, so orožniki izvedeli za zadevo in jo prijavili državnemu pravdniku, ki je takoj odredil aretacijo oskrbnjvalcev groba.

Uspešen boj proti jetiki

Švicarski zvezni svet je odobril 1. t. m. načrt zakona za pobijanje jetike. Zakon mora predvsem olajšati pravo sodelovanje med oblastmi in privatno inicijativo, katera ima glavne zasluge za dosedanje uspehe. Finančne posledice zakona za zvezo so obsežne v členih 14. in 15. in se dajo izraziti z dvema številkami: tri do štiri milijone letnih subvencij za organizacije in zavode za pobijanje jetike, najmanj pol milijona doneskov blaginjam za bolnišnice zavarovanje, v celotni tvež svota treh in pol do štiri in pol milijonov, to je dva do tri milijone več nego je zveza doslej izdajala v obliki provizijskih subvencij (letno eden in pol milijonov). Švicarski listi dostavljajo, da je brezdvomno ta svota res visoka, toda izrekuje zajedno prepričanje, da se bo s strani zveze izdani denar dobro vporabil in bo dal pozneje bogate obresti.

V deželi je sedaj v boju proti jetiki 24 ljudskih zdravilišč za odrasle in nad 2000 posteljami in 29 za otroke s 1200 posteljami. Ti zavodi oskrbujejo na leto 4000 do 5000 na jetiki bolnih ljudi, dočim jih sprejemajo bolnice približno 8000, od teh 1000 v posebnih paviljonih. S prizadevanjem 62 društev in lig, ki so med seboj strnjene z zvezo švicarskega združenja, je bilo napravljenih 30 preskrbovališč, poleg katerih na deželi skrbi za jetiče še kakih 100 komisij. Leta 1923. je dobilo v teh zavodih 25.464 oseb potrebne nasvete, za jetiče je bilo spoznanih 11.493. K temu glavnemu ogrođu v boju proti jetiki pridejo še razne pomožne naprave in predb, kakor okrepčevališča za odrasle, letovišča zdravilišča, delavske kolonije itd. Vseled nepretrganega truda se je moglo konstatirati, da se umrlivost vsled jetike manjša in je jetika v zadnjih 30 letih v Švici vpadla za 42%. Sedaj, ko se pridruži boju proti jetiki še zakonita pomoč, je pričakovati še lepši uspeh in tako bo mogoče potem kmalu pričeti zniževati sedaj še ogromne stroške za to plemenito delo.

Veliko izdajstvo na dunajskem sovjetskem poslanstvu

Kakor javljajo dunajski listi, se je dogodilo v dunajskem sovjetskem poslanstvu veliko izdajstvo. Radi tega izdajstva je prišlo v komunistični internacionali do velikih notranjih razprtij in razburjenja. Iz dunajskega sovjetskega poslanstva je namreč neznanom izgubil tovariš Mjacišlav Jaroslavski, ki je spadal med najuglednejše komuniste in celo k ožjim prijateljem komisarja Zinovjeva. Jaroslavski je zavzemal vidno mesto v tretji internacionali. Sodeloval je na kongresih komunistične stranke. Za sovjetske liste »Izvestija« in »Pravda« je stalno pisal uvodnike, članke in podlistke. Govoril se, da je občeval z Moskvo direktno brez znanja dunajskega sovjetskega poslanstva ootom posebnih kurirjev.

Preko njega so šle vse niti komunistične propagande v Srednji Evropi. Na Dunaju je delil komunističnim agentom in agitatorjem denar ter jim dajal navodila. Jaroslavski je živel zelo razkošno, kar je opazil še tajne policije neke velevalsti. Kmalu je Jaroslavski pristal na to, da se razgovarja s tem agentom. Za drago podkupnino je začel izročati tajne naloge sovjetske vlade v Moskvi glede komunistične propagande v Srednji Evropi vlad dotičnega agenta. Moskva je kmalu zapazila, da je neka država popolnoma informirana glede komunistične agitacije v Centralni Evropi. Sovjetske oblasti so odredile strog pregled vseh propagandnih središč, da ugotove, kje izdajajo komunistično-propagandne tajnosti. Jaroslavskemu so dodelili novega tajnika, ki je imel nalogo, da kontrolira šefa. Ta je kmalu ugotovil, da izdaja komunistične tajnosti sam Jaroslavski. Nenadoma je naročila Moskva Jaroslavskemu, naj se v službenih opravkih vrne v Moskvo. Ta je takoj videl, kaj tiči za tem pozivom in da ga vabijo v zloglasne zapore. Odpotoval je v glavno mesto države, kateri je izročil komunistične tajnosti in za katere ga dotična vlada mastno podkupovala. Pri odhodu ni pozabil odnesti vse važne dokumente, iz katerih se razvidi vse komunistično rovanje tretje internacionalne v Centralni Evropi. Na Dunaju mislijo, da se propagandni arhiv že nahaja v rokah države, ki je podkupila Jaroslavskega. Sovjetska vlada je odstavila poslanika Joffeja in na njegovo mesto imenovala »tovariša« Berzina. Ta je svoje agente razposlal na vse strani, da najdejo Jaroslavskega in da ga živega ali mrtvega izročijo Moskvi.

* Lisztovo truplo ostane v Bayreuthu. Prizadevanje Madžarske, da bi spravila zemsko ostanke Lisztove iz Bayreutha v Budimpešto, se je končno izjalovilo. Družina Sigrida Wagnerja ne da na noben naben način privolenja za to in brezuspešno je bil tudi trud grofa Apponyja pri stari Cosini Wagnerjevi.

* Letošnji deficit angleške razstave v Wembleyu bo znašal najbrže okoli tri milijone funtov šterlingov. Vsled tega se letošnja razstava definitivno zaključila. Očita se londonskemu mestu, da ni prav nič stonilo v svrhu povzanih obiska razstave.

* Najbolj zdravo veliko mesto. Sydney je postavil zdravstveni rekord, ki prekaša vsako drugo mesto na svetu s prebivalstvom nad 500.000 ljudi. Tako ponosno naglašajo poročila najvišjega zdravstvenega uradnika v tem avstralskem mestu. Od tisoč oseb jih je umrlo lani devet. Umrlivost dojenčkov je znašala od 1000 otrok 57. Povprečno je znašalo število umrlivostnih zadnjih pet let 9,35 na 1000 oseb. Ugodno zdravstvene razmere povzroča v glavnem izborna podnebje.

* Originalna loterija. V programu vrtnih veselici, ki jih prireja madriška občina, je loterija rezervirana izključno za neoznejenice. Veliki dobiček 1 milijona pezetov pripade dobitelju samo pod pogojem, da se v najkrajšem času poroči. Poročilo ne pove, ali se neoznejenec zelo peha za to loterijo.

* Volkovi v Aburich. Pripetilo se je zadnje dneve, da so volkovi iz Aburiche pridrli celo do kolodvorja v Posti v strah in grozo letoviščarjev. V neki drugi vasi so volkovi požrli enega konja in več ovac. Dva izletnika iz Rima sta bila ponoči, ko sta prenočevala pod zvezdnatim nebom, napadena od volkov, pa sta se jih srečno ubranila.

* Nov nebotičnik. Arhitekti v St. Louisu gradijo za »Southern Bell Telephone Company« velik nebotičnik z 31 nadstropji. Visok bo 113 m, gradba bo stala 8 milijonov dolarjev. 26 nadstropij je rezerviranih za pisarne omenjene družbe in dve za kurjavo. Eno nadstropje bo služilo strojem, ki premikajo lifte. Na terasi, ki bo nad trodelnim vhodnim portalom, bo zelo obsežen vrt. V 25 nadstropju se napravi velika koncertna dvorana brez vsakega stebra. Zraven se poroča, da misli neki arhitekt na možnost, da se zgradi nebotičnik z višino 458 m.

* Angleške zračne ladje. »Daily Chronicle« poroča, da se prično graditi angleške orjaške zračne ladje vsled udeležitve ameriškega kapitala. Te zračne ladje bodo baje obsežnejše nego so doslej največji parniki in bi obsegale 612.000 m³ plina. Pravijo, da bi mogle te ladje ostati z mostvom in potniki v zraku kakih 30 dni. To je vest, ki je najbrže nekoliko pretirana.

* V spanju se mu je vrnil sluh. Bavarski listi pripovedujejo, kako je neki posestnik leta 1916. oglušil pri nekem velikem požaru v rojstni vasi. Te dni se je nahajal v bolnici in je čakal na operacijo. Ponoči je imel zelo mučne in hude sanje. Gorelo je in on je hitel gasiti. V stolu je videl zvok, ki ga je kupil njegov oče. Ta zvok je hotel rešiti. Ko se je trudil, da to stori, se je cerkvena zgradba zrúšila nad njim. Zbudil se je ves preplašen in oblit s potom, zapazil pa je, da zopet sliši. Razlaga za to, da je izgubil sluh vsled zavozlavanja živčnega sistema po veliki razburjenosti, to je mogoče, kakor kaže slučaj pri omenjenem kmetu.

Barvni trakovi, ogljeni, indigo in povoščeni papir, hektografični zvitki in aparati, podloge za stroje pri **Lud. Baraga, Selenburgova 61** Telefon št. 987

Inserirajte v 'Slov. Naroda'

Damski beli filc klobuki

kakor tudi v vseh sportnih barvah in velikih zalozih in po nizkih cenah pri M. M. Horvat, moštiki, Ljubljana, Stari trg 21

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsake beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.

MALI OGLASI

Zenitve, denisovanje ter oglaševanje strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 10. Najmanjši znesek Din 10

ZAHVALA.

Ob priliki težke izgube našega nad vse ljubljene soproga, očeta, tasta in starega očeta, gospoda

Ivana Jurmana

izrekamo vsem, ki so nam izrazili svoje sočutje, položili na krsto blagega rajnega zadnje pozdrave ter ga spremili na njega zadnjem potu, našo iskreno in globoko zahvalo.

V Ljubljani, 15. septembra 1925.

3433

Žalujejo ostali.

Najcenejše kupite pri Josip Petelincu

GALANTERIJ
modno blago, sukanec, toaletno milo, vezentno žepne robce, razne šetke, palice, nahrbtnike, ročnice, rokavice, potrebščine za čevljarje, krojače, šivilje, sedlarje.
En gros En detali

Ljubljana 138-L
(blizu Prešernovega spomenika ob vodi)

Službe

Iščem

samostojno moč za knjigovodstvo; vešč mora biti srbsko-rusščine in nemščine ter tudi nekoliko izurjen v glasu. — Naslov pove uprava «Slov. Naroda».

Strojnik

z večletno prakso pri vsakovrstnih parnih strojih in kotlih, zmožen vseh v to stroko spadajočih popravil, star 31 let, trezen, zanesljiv — išče stalno službo. — Naslov pove uprava «Slov. Nar.» 3383

Trgovski pomočnik

2/ let star, išče službo v manufakturni ali specijalni trgovini; gre tudi za skladiščnika. Nastopi lahko takoj. — Ponudbe pod «Zanesljiva» na pošto «Slov. Naroda» Celje.

Abolventinja

trg. tečaj, zmožna strokovno, slovenščine, srbsko-rusščine in nemščine v govoru in pisavi — išče začetno službo. — Dopisni pod «Pridna/2429» na upravo «Slov. Naroda».

Knjigovodkinjo

starejšo moč lesne stroje in gozdne stroje — v Zgornji Šiški, Celovška cesta št. 117, desno pri go. Kovačič. 3421

Stenotipistinja

perfektna, sposobna za slovenski in nemški jezik — išče službo pri večjem podjetju. — Dopisni pod «Izveščana/3417» na upr. «Slov. Naroda».

Posojila

Išče 20.000 do 30.000 Din posojila v svrhu razširjenja obrata. Obresti plačam po dogovoru. Dopisni pod «Din 20 do 30.000» na upravo «Slov. Naroda».

Stanovanja

Opremljena soba se takoj odda — nemu gospodu. — Naslov pove uprava «Slov. Nar.» 3424

Gor. — no sobo ali prazno s souporo kuhinje išče miren za konjski par brez otrok. — Dopisni pod «Mir/3428» na upravo «Slov. Nar.»

1 ali 2 d'jakinji

se sprejme na stanovanje in hrano z vsako osobo — v Zgornji Šiški, Celovška cesta št. 117, desno pri go. Kovačič. 3421

Pouk

Prof. dr. Žvohod otvarja svoj letošnji kurs za umetno zgodovino in numizmatično literaturo z 19 septembrom. — Prijavi: Kersnikova ulica 7. 3411

Učiteljski

sprejme instrukcije za prvi in drugi letnik. — Ponudbe pod Takoj/3419 na upravo «Slov. Nar.»

Prodaja

Selonska obleka, zimska moška suknja, zimska suknja za dečka od 8—10 let in ženska za postnica z uro — se ceno prodaja. — Naslov pove uprava «Slov. Nar.» 3416

Vino!

45 hl izbornega Bizelja na lastnega pridelalca, letnika 1924 — se odda tu d v manjših količinah. Vzorci se ne razpošiljajo. — K. del Cott, Brežice 3423

Sruči

dobro ohranjene — na prodaj — Ponudbe pod «Sruči/3418» na upravo «Slov. Naroda».

Žensko kolo

dobro ohranjeno — na prodaj za 1000 Din. — Dopisni pod «1000/3414» na upravo «Slovenskega Naroda».

— vir

(dober glas) — zelo ceno napredaj. — Naslov pove uprava «Slovenskega Naroda» 3412

Ne remičnin

Hiša

z lepim vrtom in lokalom — pripravljen za vsako obrt, na Gorenjskem — se ceno prodaja. — Ponudbe pod «Hiša/3431» na upravo «Slov. Nar.»

Dopisovanje

Mlad uradnik želi znanja z mlado inteligentno gospodično ali vdovo brez otrok. Prednost imajo z dežele. — Dopisni s polnim naslovom pod «Dobrosrčen/3420» na upravo «Slov. Naroda».

Dvignite pisma

v upravi «Slov. Naroda»:
«A. Z. 500/3348»;
«Akviziter 3303»;
«Drača»;
«Gostilna 3338»;
«Klavir»;
«Nujno 3219»;
«Mo. dom 3360»;
«Mirno življenje 2897»;
«Potnik»;
«Pomočnik»;
«Suknja 3355»;
«Sostanovka 3225»;
«Sredina mesta 3305»;
«Takošnje rosojilo»;
«Zmožen 2691»;

Razno

Suhe gobe

M. GERSAK, Ljubljana Kongresni trg 10 129 L

Špago, dreto

in vse vrste vvarskih izdelkov ter v to stroko spadajoče blago dobite v skladišču «Konopljuta» Ljubljana, Gosposvetska cesta 2 103 L

Pozor! Pozor!

Dijaki

striči 5.— Din, briti 3.— dinarje. Abonentni blok 10 števk 30.— Din. — Pavle Mekinč, brivec Ljubljana, Hrenova ulica št. 19. 3412

S potrjim srcem naznanjamo prijateljem in znancem, da je naš ljubljani brat in stric

Avgust Pust

blagajnik kurilnice Drž. železnice v Zagrebu

v nedeljo zjutraj v starosti 40 let nepričakovano nenadoma po nesreči preminul.

Truplo rankega strica in brata se pripelje v Ljubljano ter se vrši jutri, v sredo ob 5. uri pop. pogreb iz juž. kolodvora k Božjem grobu v Stepanji vasi.

Žalujejo rodbine Pust ove in ostali sorodniki.

3409

Tvrdba Feliks Urbanc naznanja žalostno vest, da je njena dolgoletna, zaslužna in nenadomestljiva sodelovalka, gospodična

Franja Wester

danes popoldne, dne 14. septembra 1925 po kratki, mučni bolezn preminula.

Tvrdba je ž njo izgubila izredno delavno, neprecenljivo prijateljico.

Hvaležna blagi pokojnici, jo ohrani v najboljšem spominu.

V Ljubljani, dne 14. septembra 1925.

Iz življenja Nijone Nebreza Burgita. Že leta 1905 je zaslovel;

po celem svetu je šel glas o „Nijone Burgitu“ in o njegovem zdravju kurjih oči, vsako kdar je le monel je prišel k njemu po pomoč. Pomoči ista čim je prejel o kurjih očeh in o rožni koži, posebno pa o svojih obličjih niti kurjim očem in sicer kako njegovi obličji upajo le na bolniti in razboljenih mstih, ne škodujo pa zdravi koži. Poslušajte se svari pred zelo razširjenimi ponaredbami svojega leka in povdarjati, da pri današnji leki nima pravega „Burgita“ nikomur ni potrebn, da bi se posluževal drugih slabih lekov, ki bi mu povzročali le bolečine in vlike stroške. Njegov obličji so znani nad 19 let po celem svetu kot najboljši učinkovit, ki brez vsakih bolečin v kratkem času popolnoma in za vedno odstrani kurje oči. Rabite moje „Burge“, je razločen in hvaliti bi ga hoteli. Burge dobi v vsaki lekarni in drožariji. Ako pa hočete vaše prave pravilno ne ovati, kupite celokupni „Burge“ z njegovo „Burge“, ki sestoji iz obličja zoner kurje oči, burgitovega obličja za mečice in pa osvežujoče burgitove nožne kopeli. Celokupna garnitura stane samo Din 30.—

Burgit, Ges. m. b. H., Freilassing, Bayern.

Važno! Shrani! Nadaljevanje sledi!

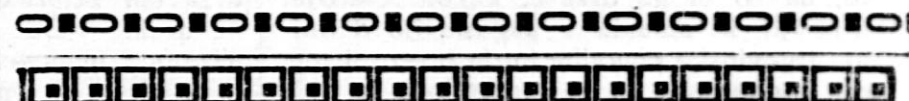
Žagovodja

na večjo električno žago, zmožen vseh popravil polnojarmenika z večletno prakso se sprejme. —

Ponudbe na: 3427

Franc Dolenc, lesna industrija, Skofja Loka.

Kupujte srečke za Sokolski Tabor!!

Konkurs.

3402

Na osnovi odobrenja Gospodina Ministra Vojske i Mornarice A. T. Br. 12.019, od 30. avgusta 1925. godine. Barutani «Obilicevo» kod Kruševca potrebna su (2) dva građevinska inženjera.

Kandidati koji žele stupiti, neka pošalju svoja dokumenta na adresu ove Uprave, propisana u članu 12. Zakona o činovnicima i ostalim državnim službenicima građanskog reda, najdalje do 15. oktobra ove godine, ser naznačenjem mesto stanovanja, kako bi se izabrali pozvali, a ostalim dokumenta vratila.

Konkurenti mogu biti samo podanici Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca.

Primljeni građevinski inženjeri imaju prinađleženosti, kako je to regulisano Zakonom o činovnicima i ostalim državnim službenicima građanskog reda. Nu pored ovoga mogu kandidati ako žele podneti i svoje uslove.

U krugu barutane će imati stan sa osvetljenjem, koji se plaća 30 do 50 dinara mesečno; osnovnu školu za decu, a za gimnaziste osmorazredna gimnazija udaljena 2 km u Kruševcu. Prevoz dece Barutanskim kolima i automobilima.

Iz kancelarije Uprave Barutane-«Obilicevo» kod Kruševca

Br. 5262 od 10. septembra 1925. god.

NE NABAVNA CIJENA, NEGO TROŠKOVI IZDRAŽAVANJA DOKUMENTUJI JEFTINI AUTOMOBIL!

VI TRAZITE VELIKI AUTOMOBIL SA 6 VEOMA UDOBNIH SIEDALA za umjerenu cijenu — jeftin u upotrebi — koji Vam ne stoji viečito u radionici za opravke — od najveće sigurnosti u upotrebi — najdaljeg života — koji Vam stalno predstavlja vrijednost — koji je čuven po kvaliteti — se elegantnom karoserijom — precizni majstorski rad — s najmanjom potrošnjom benzina. To je sve jednako kod naj-tarjiej svjetskog fabrikata

„BENZ“

proizvod Rajniše Automobil und Motorenfabrik Manhajm

AUTOMOBIL SVAKOG ISKUSNOG AUTOMOBILISTE

10/30 HP 4 cilindra — no malni automobil za ture, 11/40 HP sa 6 cilindra — automobil velike izdržljivosti, 16/50 HP sa 6 cilindra — za velike ture i od na veće izdržljivosti. Opremljen sa kočnicom na sva 4 točka, motornom pumpom za gume, vakuumom za benz. u automatskim podmazivanjem, amortizatorima, Boš-magnetom i osvjetljenjem, kao i starterom, električnom trambom, Boš-brzinometar i sat za kilometražu, manometar, na benzini i ulje, sat, zuxer sa ogledalom, brisac za šoferstvo staklo, mjenjač brzina u karoseriji — kao i sva ostala namodernija oprema. Potrošnja benzina kod najvećeg tipa 16/50 HP: 12 do 13 kgr. na 100 km. Tipovi 10/30 i 11/40 HP sa facton-karoserijom ili kao limuzina — 16/50 HP, facton, limuzina ili sport-izrada.

NOVE CENE ZNATNO SNIŽENE!

DETALJNE PONUDE NA ZANTJEVI

Nepobitna činjenica: Prvi automobil na svijetu konstruirao je već godine 1883, Karl Benz iz Manhajma!

Isto tako priznati su i teretni automobili fabrike

BENZWERKE GAGENAU!

Glavno zastupstvo za S. H. S.: CH. NUSSER, BEOGRAD, CARA UROŠA 6a. — Telefon 28-14.

STAND NA INTERNACIONALNOJ IZLOŽBI AUTOMOBILA ZAGREB OD 8. SEPTEMBRA 1925.

VI TRAZITE SREDNJI AUTOMOBIL SA 4 VEOMA UDOBNA SIEDALA

za povoljnu cijenu — u prvoklasnoj izradi, jeftin u upotrebi, od najveće sigurnosti na duljijem vijeku uz povoljne uslove plaćanja, ali ne igraču, nikakav filigran, motor sa odgovarajućim dimenzijama, bez velikog broja okretaja, sa malom potrošnjom benzina, bez defekta hladnjača bez opasnost zamrzavanja, uvijek spreman za vožnju, osi tome ali najvažnijim tehničkim poboljšanjima, u kratko, mali automobil budućnosti, naći ćete u svih 8 tipova Koprivničkih Automobila.

„TATRA“

proizvod Koprivničke Fabrike Automobila, Koprivnica (Moravsko).

4/12-20 HP motor sa 2 cilindra u razmjeru na 180, koji radi sa 4 taktima sa intervalom paljenja kao motor sa 4 cilindra, ali svi motoriski djelovi duže do 4 menzi-ovani, potpuno vazdušno hlađenje sa malim brojem okretaja 82 mm prečnik 100 mm, kod električnog start-a sa din mo o vjetrenjem, sa meškom podmazivanje, kombinovani prenos bez kardanskog članava, sa polnosovinom od kojih rad jedna neodvisno od druge, poprečnim fed-rima, koje se automatski prilagode opterćenju, notr šija bevilna oko 5 5 kg na 100 km, brzina do 70 km na sat, težina o o 680 kg. Po m cenju internacionalnih stručnjaka je jedini mali automobil, koji se u konstrukciji odvaja od obične imitacije velikih automobila i konstruktivno odgovara duhu vremena.

STANDARD — IZRADA

Tip 1: otvoreni automobil sa 4 sedala, koji se može potuno zatvoriti pomoćno šoferstvo sedalo i staklo, ručna trambja, brzinometar i sat za kilometražu, sat, sa 5 kompl. guma, franko ocar neno svaka stanica u SHS.

CENA DOLL. 1.380 —.

Tip 2: facton sa pokretnim goru in dijelom za zimu autosc. — Tip 3: A-veter-karoserija. — Tip 4: Limuzina za dame. — Tip 5: O-riska kola sa 2 sedala. — Tip 6: Kabriolet za trg. putnike i za oraksu. — Tip 7: Otvoreni automobil za prenošenje tereta. — Tip 8: Zavornik o-ola za terete. — Nadalje: Kamionet za 1000 kg tereta. — Detaljne ponude na zahtev — TARGA FLORIO — Tatra-automobil pobjeđuje u svojoj klasi i dobivaju 1 i 2 nagrada ujedno tu-u svoj proš ogođ snji rekord za 24 min ta

Izdelovanje kranjskih klobas

iz samega prašičevega mesa à Din 5.— komad, 8 komadov tehta 1 kg. Razpošilja v vsaki množni

Franc Fister, LJUBLJANA, Zaloška cesta 10

Najstarejša slovenska plesarska in ličarska delavnica

Ivan Ericoli, Dunaška c. 10, se priporoča izvršitev točna, crne zmerne 1798

Kdor bi rad na morje, se mu najtopleje priporoča

Pension-hotel Rokan

Selce kod Crikvenice

Izvršna kuhinja. — Lepi nasadi. Pension s stanovanjem za 10 dni Din 650. — Priporoča se lastnik Alois Beranek